Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 142 ◆ Четвер, 25 липня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ЯК ЦЕ ЗВЕТЬСЯ ПО-НАШОМУ

— Хеллоу, сер!

— Хеллоу, леді! Куди це ви?

— Та на хверму ж.

— Ну-ну. Недарма ж у нашій рідній та соковитій англійській мові ми так і звемося: колективфармерз!

— Авжеж, клянусь моїм присадибним Гайдпарком!

— То, значиться, на хверму?

— Еге ж.

— Ну, гуд бай вам!

— Ходіть здорові...

Про шляхи наших фермерів читайте на 6-7-й сторінках сьогоднішнього номера газети.

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

ПРО стадію, в якій перебуває новий Союзний договір, можна судити з порядку денного засідання, що відбулося 23 липня в Ново-Огарьові під головуванням Президента СРСР М. Горбачова. Керівники повноважних делегацій республік зібрались тут для завершення роботи над основоположним документом нової радянської федерації. Обговорення ведеться з урахуванням поправок і пропозицій Верховних Рад республік. У засіданні беруть участь вищі службові особи республік РРФСР і автономних республік Української РСР, Узбецької РСР, Республіки Грузія, Азербайджанської Республіки, а також члени експертних груп.

У Міністерстві юстиції України 22 липня міністр В. Бойко вручив членові Політбюро ЦК КПРС, Першому секретареві ЦК Компартії України С. Гуренку свідоцтво про реєстрацію Статуту КПУ. Віднині партія дістала офіційний статус і, як підкреслив С. Гуренко, діятиме в рамках Конституції та законів України.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською — 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

листів — 441-82-05, 441-29-61,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний — 446-91-20,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-05,

екології — 441-88-59,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,

історії України — 441-88-62,

військових питань — 441-88-52,

реклами — 441-89-44.

бухгалтерія — 441-84-00

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

◆

Індекс 60955

Тираж 184200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

ЗАКОН ПРИЙНЯТО, ЩО ДАЛІ?

У двох попередніх статтях ми розглянули питання невідкладного і тактичного характеру щодо сфери зовнішньоекономічної діяльності. Проте якими б досконалими не були закони, що її регулюють, вони не зможуть нічого змінити на краще, якщо не спиратимуться на ретельно виважену, науково обгрунтовану стратегію розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України, мета якої — сформувати відкриту до зовнішнього світу господарську систему. А для цього треба добре оцінити наші можливості щодо участі у світовому господарстві, зокрема за трьома напрямами, які набувають особливого значення для нашої республіки. Ідеться насамперед про участь України в загальноєвропейському економічному просторі, який починає формуватись; про визначення тих специфічних сфер її співробітництва з країнами інших континентів та їхніми інтеграційними об'єднаннями, які становитимуть взаємний інтерес; нарешті, про підключення до загальносвітового співробітництва на галузевій основі — в науково-технічній, енергетичній, продовольчій, екологічній та деяких інших сферах. Мова — саме про специфіку участі в усіх цих процесах, віднаходження власного, відмінного від інших країн, місця у міжнародному поділі праці, яке найбільш відповідатиме потребам народу України.

У стратегічному плані адаптація до цього поділу буде ефективною, якщо при визначенні пріоритетних змін у народному господарстві буде чітко окреслено (а також законодавчою та виконавчою владами стимульовано методами ринкової економіки) коло тих галузей та виробництв, які визначатимуть профіль міжнародної спеціалізації республіки. А це вимагає копіткої роботи з урахуванням усього комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів, на зразок розробки зовнішньоекономічної стратегії у Японії, Південній Кореї, Гонконгі та Тайвані. Втім, деякі напрями такої спеціалізації можна визначити вже зараз, враховуючи конкурентоспроможність ряду українських товарів на світовому ринку. Ідеться, зокрема, про важкі літаки, зварювальну техніку, виробництво штучних алмазів, надтвердих та конструкційних матеріалів, окремих видів автоматики, біотехнології, устаткування нетрадиційних напрямів енергетики тощо. У перспективі — відновлення позицій України як експортера сільськогосподарської продукції.

Конче потрібно опрацювати також перспективну програму вибіркової спеціалізації українського експорту на нові конкурентоспроможні вироби. Базою розвитку експортної спеціалізації в наукоємких галузях може стати передусім конверсія оборонної промисловості, активний розвиток науково-технічної та виробничої кооперації із зарубіжними фірмами, пріоритетне залучення до цих галузей іноземного капіталу. Стимулювати експортну орієнтацію в цих напрямах можна відповідними податковими, митними, кредитними та іншими пільгами, що надаються державою суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.

Нині імпорт СРСР спрямований майже повністю на задоволення потреб сьогодення, його буквально «проїдає» населення, а підприємства затикають ним численні дефіцити. Ми бачимо в майбутньому два пріоритетних напрями імпортної політики, неухильне додержання яких забезпечить її ефективність. Можливо, це дещо незвично, але для нас найважливішим із них є використання імпортної політики для гарантування високого рівня конкуренції на українському ринку. Без цього не вдасться досягти й підтримати на світовому рівні якість власної продукції, ліквідувати випуск товарів «для нас» (гірше) та «для них» (краще). Другий напрям — використання імпортної політики для докорінної зміни структури народного господарства республіки. Щодо традиційного для нас імпорту машин та устаткування, то перевага повинна надаватися (також і за рахунок республіканського валютного фонду) тим галузям, які забезпечують розвиток наукоємких виробництв, реконструкцію та модернізацію паливно-енергетичного та металургійного комплексів, вихід на світовий рівень транспорту й зв'язку. Треба стимулювати економічними методами й імпорт технологій та прогресивного устаткування для легкої промисловості й галузей АПК. Разом з тим в імпортній політиці слід передбачити два нових моменти — ввезення виробів, як витискали б з внутрішнього ринку низькоякісні вітчизняні товари, а також масовий імпорт комплектуючих для експортної продукції.

Згаданий імпорт як один із напрямів виробничої та науково-виробничої кооперації вкрай потрібен для найбільш передових технічно складних виробництв — авіа- та автомобілебудування, електротехніки, виробництва електронно-обчислювальної техніки, устаткування зв'язку, засобів автоматизації тощо. Світова практика свідчить, що взаємний обмін деталями, вузлами, компонентами набуває дедалі більшої питомої ваги у міжнародній торгівлі. Зокрема, щодо машин і устаткування сьогодні вона вже сягає 50 відсотків. Жодна з відомих закордонних фірм не обмежується тільки національним ринком для матеріально-технічного забезпечення свого виробництва.

Тому треба всіляко стимулювати розвиток міжнародної кооперації, в тому числі коштом звільнення її від митного оподаткування та ліцензування.

Також слід ураховувати, що на світовому ринку обмін науково-технічними досягненнями дедалі більше витісняє торгівлю готовою продукцією. Це особливо стосується найрозвинутіших країн. Тому складовою частиною зовнішньоекономічної стратегії має стати взаємовигідний обмін на ліцензійній основі науково-технічними розробками, винаходами, ноу-хау, промисловими зразками. Використовуючи економічні регулятори, і в цій сфері треба створити режим найбільшого сприяння.

Стратегія розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України не може обмежуватися лише структурними моментами. Її складовою частиною повинна стати раціональна політика постійного вдосконалення всієї системи, що регулює зовнішньоекономічну діяльність. Але не треба думати, що ми окреслимо її ідеальну модель, яка без змін діятиме багато років. Життя, безперечно, вноситиме корективи залежно від розвитку економічних реформ.

У період до 2000 року можна передбачити поступове пом'якшення державного регулювання зовнішньоекономічною діяльністю. Однак зараз його суттєве послаблення нереальне, бо на заваді стоїть декілька причин. Це і своєрідний інерційний ефект у подоланні структурних диспропорцій матеріально-технічної бази, і неможливість за короткий час подолати бар'єр між внутрішньою та зовнішньою економікою без шкоди для народного господарства, і непідготовленість більшості населення працювати в умовах міжнародної ринкової конкуренції. Саме через ці обставини загальна концепція перебудови основ зовнішньоекономічної діяльності повинна відзначатися поступовим переходом від однієї до іншої моделі її регулювання.

Уже нині на підставі відповідного закону УРСР центр тяжіння цього регулювання переміщується від суто адміністративних заходів (заборона, ліцензування, квотування) до економічних (податки, мита, процентні ставки по кредитах, курс частково конвертованої грошової одиниці, розміри страхових внесків тощо). Хоча навряд чи цей процес відбуватиметься легко й швидко. На наш погляд, лише у перспективі, десь наприкінці цього десятиріччя, Українська держава зможе розпочати поступове дерегулювання процесів у сфері зовнішньоекономічних зв'язків завдяки механізмам саморегулювання ринків товарів, валюти, капіталу й робочої сили, що будуть інтегровані у міжнародну систему. Лише тоді можна буде скасувати квоти й ліцензії, спростити систему оподаткування, відмовитись від окремих податкових пільг, податків та митних бар'єрів, здійснювати політику стабільного курсу вільно конвертованої валюти. Врахування стратегічних та тактичних особливостей встановлення відносин із світовим ринком капіталів, товарів, послуг, робочої сили, науки та техніки є однією із найважливіших засад ефективної зовнішньоекономічної політики на кожному з її етапів.

Закон УРСР «Про зовнішньоекономічну діяльність» — це, безперечно, крок уперед на тернистому шляху, що веде нас до світової економіки. Але безперечним є і те, що це лише перший крок. І він може стати останнім, якщо ми не зуміємо забезпечити справді ринкові перетворення в економічній системі загалом. Нам треба позбутись ілюзій, що, мовляв, вдасться щось змінити в зовнішньоекономічній діяльності без зміни принципів функціонування всієї економічної системи. Тільки створення повністю відкритої економіки сприятиме реалізації тих можливостей, які матиме Україна, здійснюючи власну зовнішньоекономічну політику. Ми повинні усвідомити, що лише за цієї умови поняття «економічна самостійність» стане синонімом «економічної ефективності».

Віктор БУДКІН,
доктор економічних наук, професор;
Володимир СІДЕНКО,
кандидат економічних наук.

(Закінчення. Початок дивіться у №№ 139 і 140 «Голосу України»).

ПРОСИМО ПОЧЕКАТИ

Звернення Дніпропетровського обласного організаційного комітету по відзначенню 500-річчя запорозького козацтва

У нинішньому році в ряді південних районів Дніпропетровської області склалася напружена епізоотична обстановка. Захворювання серед тварин негативно позначилося на здоров'ї сільських трудівників і особливо їх дітей. З метою ліквідації епізоотії відповідні органи вживають необхідних заходів до локалізації неблагополучних районів, обмеження в них транспортного руху та пересування людей.

Незважаючи на ситуацію, що склалася на Дніпропетровщині, Республіканський комітет по проведенню ювілейних заходів з нагоди 500-річчя запорозького козацтва, планує у серпні нинішнього року здійснити на території області ряд широкомасштабних акцій за участю значної кількості транспортних засобів і десятків тисяч гостей з різних областей України.

Уряд проінформований про ситуацію, що склалася в області. Святу не надано статусу всеукраїнського.

Широке святкування в Нікопольському районі можливе після нормалізації епізоотичної обстановки.

ЕНЕРГІЮ І ГАЗ — СЕЛУ

Кабінет міністрів Української РСР прийняв постанову про газифікацію сільських населених пунктів та збільшення використання електроенергії на побутові потреби села.

Електрика і газ — чи не найважливіші чинники для докорінного поліпшення побуту селян. Тому прийнятою постановою намічено у 1991—2000 роках газифікувати сільські населені пункти у обсягах, що повністю б задовольняли комунально-побутові й господарські потреби населення. Зокрема, у найближче п'ятиріччя передбачається газифікувати 1 мільйон 518 тисяч житлових будинків, перевести на електроопалення 280 тисяч будинків, ввести з дію понад 130 тисяч кілометрів електромереж. Планується реконструювати діючі сільські електричні і газорозподільні мережі, а також газопроводи-відводи високого тиску. Роботи ці включено до державного замовлення, вони провадитимуться за рахунок централізованих капіталовкладень і забезпечуватимуться у першочерговому порядку матеріально-технічними ресурсами, будівельною технікою, машинами.

До 1 січня 1992 року на розгляд Кабінету міністрів УРСР мають бути подані пропозиції про виробництво на підприємствах республіки сировини для виготовлення газоущільнюваного поліетилену, необхідного для виробництва труб, вузлів і деталей. Передбачено заходи щодо раціонального використання енергії для електроопалення будинків, сільськогосподарських приміщень, теплиць та інших споруд.

Прес-служба Прем'єр-міністра УРСР.

ІЗ КОРДОНАМИ-СИТАМИ — НЕ БУДЕМО СИТИМИ

Як виконували рішення про поліпшення забезпечення жителів України сільгосппродуктами в День Незалежності

Як уже, певно, зрозуміло всім: і прихильникам, і противникам, щоб Декларація про державний суверенітет України не залишалася тільки папірцем з текстом про світлий політичний намір, її треба виконувати. А зробити це можна тільки тоді, коли — це теж визнають в політичних перепалках обидві опонентні сили — після проголошення Декларації народові жити стане краще. Звичайно, шлях до справжнього суверенітету в наших умовах розладнаної економіки, тотальних дефіцитів, загальної кризи, що різною мірою охопила всі галузі життя, тривалий. Але зробити дещо, щоб перед населенням зникла примара голоду, можна вже сьогодні. І республіканський уряд, згодом — Кабінет міністрів, зі своїм розумінням дивлячись на проблему, протягом майже року щось робив, аби захистити споживчий ринок України. Окрім купонів, були і інші справи.

Із спецповідомлень МВС УРСР «Про заходи щодо посилення зберігання врожаю та попередження вивезення сільськогосподарської продукції»:

«Органами внутрішніх справ республіки за період дії Указу Президії Верховної Ради УРСР від 19 вересня 1990 року «Про заходи щодо поліпшення забезпечення населення республіки (нас з вами — В. С.), сільськогосподарськими продуктами» припинено понад 6,5 тисячі спроб вивезення за межі республіки продовольства загальною вартістю 4,5 мільйона карбованців. Не допущено вивезення значної кількості худоби, м'яса, вершкового масла та інших продуктів».

Міліції нашій не позаздриш. Ні для кого не секрет, що створена вона для захисту від злочинності й хуліганства. Але чого вона тільки не робить сьогодні! І гасить міжнаціональні конфлікти і політичні мітинги, походи та заходи охороняє, а нині, з'ясувалося, ще й з економічним розкраданням всіма силами бореться. І це — за тієї відомої всім недоукомплектованості кадрами, за тотального зростання злочинності у всіх видах! Тож не дивно, що стріляють, грабують, ґвалтують, б'ються на вулицях міст серед білого дня. Але...

Із спецповідомлень МВС УРСР «Про заходи щодо посилення зберігання врожаю та попередження вивезення сільськогосподарської продукції»:

«Виконуючи вимоги постанови Кабінету міністрів УРСР № 80 від 10 липня цього року «Про забезпечення захисту республіканського ринку сільськогосподарської продукції в 1991 році», МВС УРСР та його органи на місцях здійснили ряд додаткових заходів щодо припинення її протиправного вивезення за межі республіки.

Крім 76 діючих, додатково створено 342 оперативні групи. Крім того, 174 рухомі групи працюють на об'їзних шляхах. На виявлення спроб вивезти продукцію з господарств залучені дільничні інспектори міліції сільської місцевості. В організації цієї роботи в областях беруть участь 100 відповідальних працівників МВС УРСР.

Починаючи з 11 липня цього року, встановлено 164 факти протиправного вивезення з республіки сільгосппродукції, з них — 45 зерна. Повернено до республіканського фонду 538 тонн сільгосппродукції, в тому числі 251 тонну зерна».

— Ми робили і робитимемо все можливе, аби виконати постанови уряду,— говорить генерал-майор, заступник міністра ВС УРСР Геннадій Бердов. — Але ми розуміємо, що ні ці заходи, ні наші сили — не вихід. Щоб Україна не пішла з торбою по світу, вагу своєї відповідальності за це повинні відчути всі. Особливо це стосується керівників агропрому на місцях, колгоспів, радгоспів, підприємств харчової та переробної промисловості. Постанову Кабінету міністрів України від 10 липня й для них писано.

Там же, в МВС України, я ознайомився з повідомленнями про роботу запобіжних груп міліції по виконанню постанови. Телеграмами завалено столи, але я ознайомлю вас тільки з деякими, які стосуються 16 липня. Тобто того дня, коли всі ми вперше святкували свій День Незалежності.

Дніпропетровська область. П'ятихатківський РВВС. Затримано два «КАЗи», що перевозили з колгоспу імені Суворова П'ятихатківського району до радгоспу «Салют» Опочківського району Псковщини 15,6 тонни зерна минулого врожаю.

Житомирська область. В Олевську затримано «КамАЗ» із Баку, на якому до Азербайджану з Березнівського району Рівненщини перевезли 12 корів і 4 вівці, і «КамАЗ», який перевозив до Бреста (БРСР) 10 тонн кавунів з радгоспу «Таврія» Скадовського району Херсонської області.

Ямпільський РВВС. На мосту через Дністер затримано 6 автомашин з 25,3 тонни зерна, які везли його з колгоспу імені Яценка Немирівського району Житомирщини до Молдови.

Рівненська область. Острозький РВВС. Затримано «МАЗ» колгоспу «Червона зірка» Пустомитівського району Львівської області та «КамАЗ» АПК Ставропольського краю, що перевозили до Азербайджану 36 голів великої рогатої худоби (12,3 тонни), купленої у населення за 76,7 тисячі карбованців представником підприємства «Бановша» Агакішевим.

Млинівський РВВС. У селі Городище затримано «ЛіАЗ» радгоспу «Валдайський» Новгородської області, що віз додому з колгоспу «Вітчизна» Млинівського району Вінниччини 17,2 тонни зерна врожаю минулого року на суму 4,515 тисячі карбованців.

Хмельницька область. У селі Дубівка Шепетівського району затримано три «КамАЗи» з 322 вівцями (3,95 тонни), закупленими тим же малим підприємством «Бановша» з Азербайджану в колгоспі імені Крупської Шумського району Тернопільської області за готівку (23039 карбованців).

Донецька область. Роздрібно-торговельне об'єднання «Донбас» АПК цієї ж області за 60 автопокришок до «Москвичів» відпустило на Ярославщину в Росію 9792 банки м'ясних консервів на суму 67,7 тисячі карбованців. Затримано два «КамАЗи», які везли з Хмельника Вінницької області до Зугдіді в Грузію 10,8 тонни бринзи, 1,54 тонни масла, 4,5 тонни сухого молока в обмін на спиртне і мінводу для сільпо Кам'янець - Подільського Хмельницької області.

Одеська область. Затримано «ЗІЛ» з Березівки, що перевозив до Молдови з колгоспу імені XX з'їзду КПРС цього ж району 11,5 тонни зерна нового врожаю в обмін на шифер, «КамАЗ» Біляївської заготконтори, що перевозив до Вітебської області 2 тонни яблук, 6 тонн абрикосів, 344 кілограми вишень, «КамАЗ» села Хлібодарського Біляївського району, що віз до Калінінграда 5 тонн абрикосів, «ЛіАЗ» Одеського виробничого хіміко-фармацевтичного об'єднання, що віз до Кабулеті (Грузія) 5 тонн цукру, «КамАЗ» і «МАЗ», що везли з малого підприємства «Тріумф» при Суворівському ОРПТ Одеси до Азербайджану 7 тонн масла і 6,696 тонни сиру. А в Одесі все це вільно в продажу є?

Отак! Кому святкувати, а кому — калитку набивати. За наш рахунок. За рахунок тих, хто це виростив, зібрав, виготовив. Везуть хто завгодно, що завгодно і куди завгодно. А міліція намагається щось зупинити. І ви думаєте все вдається?

Із спецповідомлень МВС УРСР «Про заходи щодо посилення зберігання та попередження вивезення сільськогосподарської продукції»:

«Виконуючи вимоги постанови (від 10 липня.— В. С.), органи внутрішніх справ зіткнулися з певними труднощами. Ще не всі облвиконкоми прийняли рішення про встановлення порядку прийому сільгосппродукції, її зберігання та реалізації. Не отримали відповідних вказівок із цього приводу керівники агроформувань та торговельних організацій. Працівники міліції 13—16 липня не змогли здати в переробку або для реалізації понад 250 тонн овочів та ягід. Не приступили до виконання постанови організації Мінсільгоспу УРСР, фінансових органів і податкових інспекцій, інспекцій по контролю за якістю зернопродукції та карантинних служб, у зв'язку з чим міліція не має можливості залучити їх працівників до перевірок законності вивозу сільгосппродукції за межі України».

А це — не жарт. Міліція працює фактично сама і все охопити не може. Наприклад, у Харкові 45 контейнерних пунктів, 54 вантажні двори, 207 пакгаузів, шляхи ведуть до дев'яти областей, і 60 відсотків особового складу міліції, залучені до перевірок, змогли перекрити тільки 30 відсотків можливих шляхів незаконних операцій. А допомоги нема нізвідки. Тож і стоять на станції Червоноград Південної залізниці вагон із 63 тоннами зерна кукурудзи, направлений із Червоноградської дослідної станції Харківщини до колгоспу «Красное знамя» Краснобаківського району Нижньоновгородщини, і на станції Куп'янськ вагон із 74 тоннами цукру, направлений із Заплазівського цукрозаводу, що на Одещині, до чуваського об'єднання «Роспродторг».

Ті ж спецповідомлення свідчать, що найбільше претензій у МВС УРСР до керівників Дніпропетровщини, Миколаївщини, Одещини, Херсонщини, Харківщини, КрАРСР. Керівники, не виконуючи держзамовлень, розраховуються зерном нового врожаю за роботи по договорах, здійснюють ним бартерні оборудки з іншими республіками, залізничники надають вагони для сумнівних перевезень тощо.

А як крадуть окремі громадяни республіки, яка прагне свого суверенітету?

Із спецповідомлень МВС УРСР «Про заходи щодо посилення зберігання врожаю та попередження вивезення сільськогосподарської продукції»:

«Органами внутрішніх справ з початку жнив викрито 265 злочинів, пов'язаних з розкраданнями продукції нового врожаю, в тому числі 102 крадіжки зерна. У розкрадачів вилучено близько 220 тонн різної сільськогосподарської продукції.

За період жнив припинено понад 1850 спроб дрібних «крадіжок сільськогосподарської продукції, господарствам повернуто матеріальних цінностей на суму понад 6300 карбованців».

Причина та ж сама: ніякого або слабкий контроль з боку керівників та фахівців господарств. А в усіх у них — і в злодіїв, і в керівників — є прізвища. «Голос України» поки що утримається від їх оприлюднення. Але — тільки поки що — Україна повинна знати своїх «героїв», які вставляють палиці в колеса чи в не найтяжчий для республіки час.

Ще одне. Звичайно, можна говорити, що подібні заходи уряду схожі на самоізоляцію, що не відрегульовані механізми міжреспубліканської торгівлі, що не діє Закон про митну справу і нема митниць. Але хто ж це повинен робити, як не ті ж керівники міністерств і відомств, яким це доручено ще на законній основі Верховною Радою України? А сьогодні ми говоримо про роботу міліції. Вона все-таки змогла в день свята затулити багато дірок нашого «сита» колективної безгосподарності і безвідповідальності, як керівної, так і особистої, залишити в республіці те, що конче потрібно нам самим. Виховані люди в таких випадках говорять: «Дякую!».

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Оперативний огляд

МИТНИК НАШ НЕ СПИТЬ...

З початку жнив (за даними МВС на 22 липня) виявлено 528 фактів незаконного вивезення сільгосппродукції. Серед них із зерном — 93, продуктами тваринництва — 27 і найбільше з овочами, фруктами — 408. На це ж число місяця до республіканського обороту сільгосппродукції повернуто 626,3 тонни зерна, 1982,8 тонни овочів, фруктів та інших продуктів, 119,8 тонни продукції тваринництва.

А тепер найхарактерніші факти.

ХЛІБ. Загороджувальним постом міліції на трасі Світловодськ — Кременчук Кіровоградської області затримано автомашини радгоспу «Рудаково» з Вітебської області. Везли в господарство 24830 кілограмів пшениці з колгоспу «Червоний партизан» Верхньодніпровського району Дніпропетровської області.

В Одеській області затримано дві автомашини, що належать підприємствам Республіки Молдова. Вони перевозили 9650 кілограмів пшениці в молдовське селище Тропка.

ЦУКОР. Обнінський кооператив «За рулем» вивозив із Згурівського цукрового заводу «Червоноармійський» Київської області 70 тонн цукру.

МАСЛО. У Вінницькій області затримано автомобіль «КамАЗ» Житомирського АТП-11855. Він перевозив по бартеру 9013 кілограмів вершкового масла із своєї області до Азербайджану.

ЯЛОВИЧИНА. На станції Іловайськ Донецької області затримано секцію з чотирьох вагонів із 110 тоннами яловичини. Її відвантажив для Єреванського холодомбінату м'ясокомбінат Кам'янець-Подільського міськкоопторгу. 37 тонн м'яса завантажено понад план.

КОВБАСА. В Одеській області затримано вантажівку, яка перевозила з Одеського м'ясокомбінату до Сургута Тюменської області 7565 кілограмів ковбаси.

Ми попросили прокоментувати ситуацію державного міністра сільського господарства УРСР Олександра Миколайовича Ткаченка.

Ваша думка про посилення «хлібних кордонів» та їх ефективність?

— Це вимушений (як і купони) захід, аби захистити республіканський ринок. Хоча ми розуміємо всю неприродність ситуації, яка могла виникнути не через багатство. Було б у нас усього вдосталь, то навпаки треба було б знаходити покупців. Але поки що ми виходимо з реалій. У нас на Україні немає нафти, газу, якими можна було б торгувати. А зерно, хліб — то наша валюта. А стосовно ефективності, то подивіться, скільки ковбас, масла, м'яса на митницях!

Проте ми не хочемо, щоб склалося враження, нібито наш хліб та інші складові нашого суверенітету розкрадають виключно братні республіки. Крадуть і наші. Так скажімо, водій колгоспу імені Благоєва Одеської області Тодоров викрав 2550 кілограмів пшениці. І це, на жаль, не поодинокий факт. Лише за дві останні доби у розкрадачів вилучено 22,6 тонни зерна. А скільки ж вкрадено загалом?

Віктор КОСАРЧУК.

Телеграфним рядком з Чернігова

ГОПАК ПІД ОБСТРІЛОМ

Під перехресним вогнем «правих» і «лівих» опинилася менська районна газета «Наше слово». Її редактор Сергій Народенко звернувся до читачів: «З економічної точки зору ми танцюємо під дудки: райкому КПУ (обіцяють 50 тисяч), райради (обіцяють 43 тисячі), передплатників (маємо 60 тисяч), спонсорів (63 тисячі), парторганізацій району (обіцяють до 30 тисяч). Уявляєте, якого гопака можна врізати під таку музику?».

СПАТИ ЧИ НЕ СПАТИ

А якщо так, то на чому? Адже мебльовики Щорса скоротили випуск крісел-ліжок на 68,3 відсотка, тобто на 3023 штуки. А матраців порівняно з першим півріччям 1990 року недоукрасувалися 1.748 штук. Одне втішає, якщо з милим рай і в курені, то там крісло-ліжко просто не поміститься.

УРА ЧЕРНІГОВУ!

Життя тут у спеку обходиться дешевше. Тоді як у Києві склянка газводи без сиропу коштує 5 копійок, то в Чернігові — лише 3.

ЧОМУ ВИЮТЬ МАШИНИ!

В обласному центрі кортеж весільних «легковиків», сигналячи, кружляв центральною площею. За словами батьків нареченних, це спосіб психологічної атаки на своїх дітей, яким перед тим було повідомлено вартість автопослуг і весілля. Після такого шоку, вважають батьки, їхні діти не оговтаються аж до кінця життя і... не розлучаться.

Владислав САВЕНОК.

ШУКАЙМО ІСТИНУ ГУРТОМ—

ПРОПОНУЮТЬ ЗАСНОВНИКИ НОВОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ

Проекти

Уявіть собі піраміду, вершиною якої є істина. Завдання — дістатися цієї вершини, але кожен особисто має обирати той шлях, яким їтиме до досконалості. Так ми й робимо. А от Андрій Мірошниченко певен, що можна інакше. І перейнявся ідеєю створення Республіканського молодіжного науково-культурного центру духовного відродження. Справа не нова, відродженням у нас хто тільки не займався. Але Андрій вважає, що за його планом — майбутнє.

— Думка, покладена в основу створення центру — проста, — каже він. — Кожна людина живе надією на краще. Якщо у неї не стане цієї надії — чи то на потойбічне життя, чи то на матеріальне процвітання на цім світі — коїтимуться страшні речі. Саме тому ми прагнемо дати притулок усім: від кришнаїтів до прихильників американського способу життя, від масонів та окультистів до тих, хто вірить у комуністичні ідеали. Адже досконалість є лише точкою в космосі. І ми, шляхом координації, здавалося б, непоєднуваних ідеологій та прагнень хочемо допомогти кожному знайти ту бажану точку.

Що й казати — ідея незвичайна, навіть неймовірна, але — чому б не спробувати?

Що робиться реально?

Нині готується статут. Ось рядок із нього: «Розвивати, координувати, шукати нових форм співробітництва між молоддю республіки, Союзу РСР та зарубіжних країн з метою духовного взаєморозуміння між народами».

Коротше — душі всіх людей, єднайтеся.

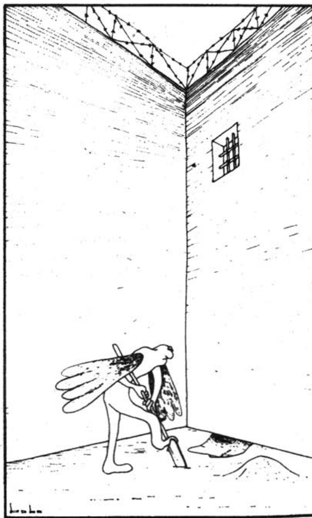
На якій основі?

Вони вважають: є культура фізична, є інтелектуальна, про це все відомо. Але що таке культура духовна — не знає майже ніхто. Вони намагаються розробити комплекс вправ з духовної культури — подібно до культуризму чи тренування пам'яті. Для кожного це — індивідуально. Скажімо, ти — комерсант. Залишайся ним, але тут ти дізнаєшся, як, лишаючись комерсантом, зберегти душу.

Хочете подробиць — телефонуйте за київськими номерами 416-14-16 або 416-04-50. До речі, членами центру можуть у майбутньому стати не лише індивідууми, а й, скажімо, формування любителів історії та культури.

Дмитро ЧЕРВІНЕЦЬ.

Київ.

Мал. Сергія БОБОРИКІНА.

Детективчик

ЩО ПЛАВАЄ ОБОРОННИМ КАНАЛОМ

З часу введення в дію постанови Верховної Ради України про обмеження вивозу сільгосппродукції ДАІ області виявила понад 30 порушень. Методи — найвишуканіші. Так, 22 липня у Хмельницькому районі затримано 20-тонний рефрижератор з Архангельської області. Вантаж охоронявся Спецталоном МВС СРСР за № 004883, де значилося: «Проверке не подлежит...» Але... Тим документом скористалося комерційно-виробниче об'єднання «Меркурій» і завантажилося у радгоспі «Червоний партизан» вином в обмін на меблі. 5,6 тисячі літрів вина на суму 48,4 тисячі карбованців пливли на Північ «оборонним каналом».

Представник правоохоронних органів сказав:

— Крізь отакі щілини оборонні підприємства та їхні комерційні партнери можуть висмоктати з України яку завгодно продукцію. Верховній Раді та КДБ республіки варто це врахувати. Було: один завод возив спирт на Далекий Схід відомчим літаком, а назад — ікру, не кабачкову, звісно. Всі дороги не перекриєш, у ДАІ не вистачає ні людей, ні транспорту. А випадки неподинокі. За короткий час в інших областях затримано 7 автомашин «наших», а ми часом затримуємо машини з інших областей.

Постанова зобов'язувала взятися за охорону продовольчих ресурсів республіки цілу низку організацій, але сьогодні цим займаються лиш ДАІ та КДБ. Зокрема, у розсекреченні хмільного вантажу під грифом «секретно» виявили високу компетентність майор облуправління дорбезпеки В. Василишин і старшини ДАІ В. Шпорт та І. Гаврилишин.

Михайло ВАСИЛАШКО, власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницька область.

Ініціатива

У ПОШУКАХ ПАРТНЕРІВ

Днями спецрейсом з Ужгорода до Кіровограда вилетіла делегація на чолі з головою обласної Ради Михайлом Волощуком, до складу якої увійшли голови районних Рад. Мета поїздки — підписання договорів на співробітництво між двома областями. Закарпатці раді допомогти робочою силою, деякими товарними ресурсами. Кіровоградці ж готові реалізовувати зерно, інші продукти харчування.

На зустрічі йшлося про доцільність поширення співробітництва на сферу будівництва, культури, спорту, створення спільних підприємств по виробництву товарів народного споживання.

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України».

Факт і коментар

АПЕТИТ ВПЛИВАЄ НА... ФОРМУ

А точніше — на її ціну: маю на увазі форму для школярів. Бо якщо компенсаційні суми, що ви їх одержуєте згідно з постановою уряду «Про соціальний захист населення у зв'язку з реформою роздрібних цін», вкладаєте у харчування своїх чад, від чого вони, сподіваюсь, набирають ваги і зросту, то ще один урядовий документ «Про додаткову компенсацію сім'ям з дітьми витрат на придбання шкільного та іншого дитячого одягу», напевно, змусить вас замислитись: а чи не краще зекономити на акселератських «формах» синів і доньок, щоб виграти на формах шкільних? Нові компенсаційні виплати не такі вже й великі: на дітей дошкільного віку й учнів шкіл віком до 13 років — 200 карбованців (щорічно), на старших, а також учнів професійно-технічних навчальних закладів, які не забезпечуються обмундируванням та харчуванням,— 250 карбованців. Нині далеко не розженешся. Суворе життя швидко вчить сумної арифметики: менший розмір — менша ціна. І все ж не дуже радійте, якщо вам пощастило на дівчаток-дюймовочок і хлопчиків-з-мізинчик: навіть дрібний школярик не «вкладеться» у компенсацію. Бо, наприклад, одна сорочка 34-го розміру коштує більш як 20 карбованців, халатик для уроків праці — 22, костюм «тягне» за сотню, спортивний — за двісті.

Разом з продавцями Київського центрального універмагу ми підрахували: на одяг і взуття для дитини молодшого шкільного віку батькам потрібно, за найскромнішими підрахунками, витратити карбованців сімсот. Старші, звісно, «дорожчі»: тут мова йде вже за тисячу. Не враховували ми й шкільного приладдя, портфелів, зошитів, книжок.

Але, як кажуть на Заході, то вже — наші проблеми. Маємо дітей — мусимо їх годувати, взувати і одягати. І... дякувати уряду й за ті мізерні кошти, якими підтримує нас у сутужні часи. Бо звідки взятися більшим?

І на закінчення: зазначені цільові щорічні виплати провадяться за місцем основної роботи матері. Якщо вона не працює — за місцем основної роботи батька або осіб, які заміняють батьків. У інших випадках — органами соціального забезпечення за місцем проживання батьків або осіб, які їх заміняють. Підставою для одержання визначених грошових сум є пред'явлення свідоцтва про народження дитини, а на учнів професійно-технічних навчальних закладів — відповідної довідки з місця навчання.

Людмила КОХАНЕЦЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Пригода

АВАРІЯ ПІД ЗДОВБИЦЕЮ

Вранці **23 липня** у Південному парку станції Здолбунів Львівської залізниці сталася аварія на під'їзних коліях. Із залізничної цистерни внаслідок пошкодження стався витік хлору. Терміново евакуються населення села Здовбиця (Рівненська обл.), вживаються всі заходи для ліквідації наслідків аварії.

Інформаційне агентство «Євро-ІКС».

Новини з усієї України

ПРОТИСТОЯННЯ

Сімферополь. У Сімферопольському районі кримськими татарами самозахоплено 18 гектарів земель, ведеться інтенсивне будівництво. Спроби Верховної Ради автономної республіки розпочати переговори до позитивних результатів не привели. Санкції на сесії не були прийняті внаслідок відсутності кворуму. Оглядачі вважають, що акти самозахоплення татарами землі викликані тяганиною у вирішенні проблеми законним шляхом.

ДЕПАРТИЗАЦІЯ

Львів. Виступаючи на сесії Львівської облради з приводу департизації міліції, секретар Львівського обкому КПУ депутат Ю. Пилипчук від імені фракції «Єдність» (до неї входять комуністи та військові) заявив, що вони голосуватимуть проти департизації. Та рішення про департизацію прийняте. Проти голосували лише троє, в тому числі і О. Пилипчук.

РОЗКОЛ

Тернопіль. 91 комуніст підписав відозву до громадян Тернопільщини, у якій засуджується 70-річна діяльність КПРС, наголошується на необхідності змінити назву партії на соціал-демократичну, відмежувати КПУ від КПРС, виявлено прагнення до побудови суверенної Української держави. У відповідь обласна Рада секретарів парторганізацій опублікувала заяву протилежного змісту. Політологи прогнозують серед комуністів області розкол.

СТИМУЛИ

Донецьк. Як відзначив генеральний директор Донецького обласного об'єднання елеваторної та зернопереробної промисловості М. Новицький, врожай зернових у цьому році обіцяє бути не гіршим торішнього. Керівництво області має намір не допустити жодних бартерних угод з використанням зерна і залишити весь зібраний врожай в межах області. З цією метою здійснюється комплекс стимулюючих заходів.

За матеріалами Укрінформ, інформагентств «Схід», «Інтелект».

Телеграф... з Одеси

ЛІПШЕ ... ТА КРА...

На 16 з ... сяч чоло... шилася Одеської об... нізації Ком... їни за друг... минулого т... нинішнього ... ти були б ... шими, якби ... час до пар... йшло поп... кількості ма... чі чоловік. ... муністи дал... жди молоді... але, вважа... мі партії, ... люди ...соціа... зроб... сві... боко ...відо...

ВІТЧИЗ... «ІХТІОН...

Високоеф... медичний п... тіон», що ... та ви...ову... суд... за... першим в ... випускати ... Одеського ... хіміко - фа... го об'єднан... готовляють... морських р... ним товаро... пунь. Для ... да, ще тре... спеціальни...

З ФІЗИ... У ЛІРИ...

Одеськи... ний інст... більший за... студентів ... реорганізов... ситет. Пов'... яснюють у... гума... ... жуваног ту... багатопроф... бового закл...

ТЕПЛОХ... ТА ЛЮ...

На клоп... мадськості ... плоходів ... портофлоту... ім'я «Хіру... А до цього... го не стал... був назван... громадяни... Дунаї. Н... земляки т... тував тися...

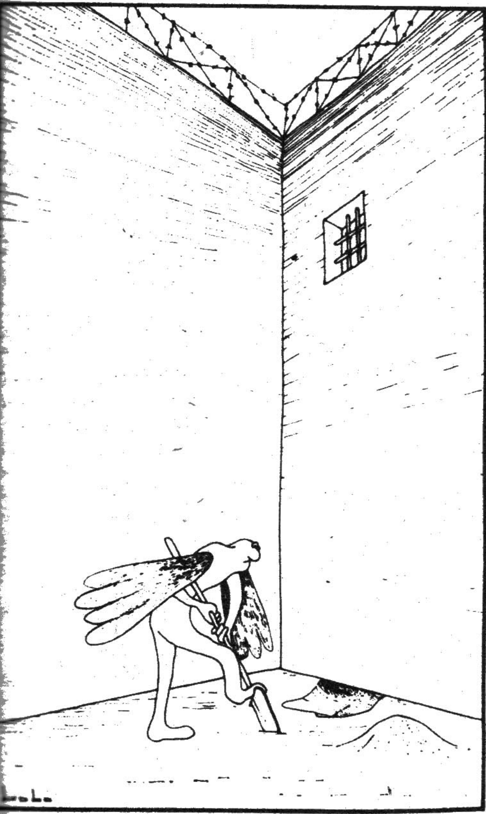
НЕ ДО...

Коли ... нічний па... нивши на ... лиць Оде... що перев... кість, вия... сажирів О... М. Устино... ну й хо... ті почали ... везли її, п... здати до ... однак, ті з... уваги не ...

ВО... власний ... дент «... раїни».

...НУ ГУРТОМ —

...ВОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ

...івськими номерами 416-14-16 або 416-04-50. До речі, членами центру можуть у майбутньому стати не лише індивідууми, а й, скажімо, формування любителів історії та культури.

Дмитро ЧЕРВІНЕЦЬ.

Київ.

Мал. Сергія БОБОРИКІНА.

...НАЛОМ

...публіки вар... Було: один ... на Далекий ... літаком, а ... кабачкову, ...оги не пере... вистачає ні ...орту. А ви...і. За корот... областях за...машин «на... затримуємо ... областей. ...обов'язувала ...ону продо... республіки ...нізацій, але ...маються лиш ...рема, у роз...ного вантажу ...кретно» вия...мпетентність ...ління держ...ишин і стар...орт та І. Га...

...ИЛАШКО, ...респондент ...їни». ...область.

Факт і коментар

АПЕТИТ ВПЛИВАЄ НА... ФОРМУ

А точніше — на її ціну: маю на увазі форму для школярів. Бо якщо компенсаційні суми, що ви їх одержуєте згідно з постановою уряду «Про соціальний захист населення у зв'язку з реформою роздрібних цін», вкладаєте у харчування своїх чад, від чого вони, сподіваюсь, набирають ваги і зросту, то ще один урядовий документ «Про додаткову компенсацію сім'ям з дітьми витрат на придбання шкільного вита іншого дитячого одягу», напевно, змусить вас замислитись: а чи не краще зекономити на акселератських «формах» синів і доньок, щоб виграти на формах шкільних? Нові компенсаційні виплати не такі вже й великі: на дітей дошкільного віку й учнів шкіл віком до 13 років — 200 карбованців (щорічно), на старших, а також учнів професійно-технічних навчальних закладів, які не забезпечуються обмундируванням та харчуванням,— 250 карбованців. Нині далеко не розженешся. Суворе життя швидко вчить сумної арифметики: менший розмір — менша ціна. І все ж не дуже радійте, якщо вам пощастило на дівчаток-дюймовочок і хлопчиків-з-мізинчик: навіть дрібний школярик не «вкладеться» у компенсацію. Бо, наприклад, одна сорочка 34-го розміру коштує більш як 20 карбованців, халатик для уроків праці — 22, костюм "тягне» за сотню, спортивний — за двісті.

Разом з продавцями Київського центрального універмагу ми підрахували: на одяг і взуття для дитини молодшого шкільного віку батькам потрібно, за найскромнішими підрахунками, витратити карбованців сімсот. Старші, звісно, «дорожчі»: тут мова йде вже за тисячу. Не враховували ми й шкільного приладдя, портфелів, зошитів, книжок.

Але, як кажуть на Заході, то вже — наші проблеми. Маємо дітей — мусимо їх годувати, взувати і одягати. І... дякувати уряду й за ті мізерні кошти, якими підтримує нас у сутужні часи. Бо звідки взятися більшим?

І на закінчення: зазначені цільові щорічні виплати провадяться за місцем основної роботи матері. Якщо вона не працює — за місцем основної роботи батька або осіб, які заміняють батьків. У інших випадках — органами соціального забезпечення за місцем проживання батьків або осіб, які їх заміняють. Підставою для одержання визначених грошових сум є пред'явлення свідоцтва про народження дитини, а на учнів професійно-технічних навчальних закладів — відповідної довідки з місця навчання.

Людмила КОХАНЕЦЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Ініціатива

У ПОШУКАХ ПАРТНЕРІВ

Днями спецрейсом з Ужгорода до Кіровограда вилетіла делегація на чолі з головою обласної Ради Михайлом Волощуком, до складу якої увійшли голови районних Рад. Мета поїздки — підписання договорів на співробітництво між двома областями. Закарпатці раді допомогти робочою силою, деякими товарними ресурсами. Кіровоградці ж готові реалізувати зерно, інші продукти харчування.

На зустрічі йшлося про доцільність поширення співробітництва на сферу будівництва, культури, спорту, створення спільних підприємств по виробництву товарів народного споживання.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Одеси

ЛІПШЕ МЕНШЕ, ТА КРАЩЕ?

На 16 з лишком тисяч чоловік зменшилася чисельність Одеської обласної організації Компартії України за другу половину минулого та першу — нинішнього року. Втрати були б ще відчутнішими, якби за цей же час до партії не прийшло поповнення в кількості майже 2 тисячі чоловік. Молоді комуністи далеко не завжди молоді за віком, але, вважають в обкомі партії, всі вони — люди ...ціально зрілі і зроб... свій вибір... боко ...відомлено.

ВІТЧИЗНЯНИЙ «ІХТІОН»

Високоефективний медичний препарат «іхтіон», що попереджує та ви...рвує серце... суд... захворюв... першим в СРСР почав випускати колектив Одеського виробничого хіміко - фармацевтичного об'єднання. Його виготовляють з жирів морських риб. А побічним товаром стане шампунь. Для нього, правда, ще треба спорудити спеціальний цех.

З ФІЗИКІВ У ЛІРИКИ?

Одеський політехнічний інститут — найбільший за чисельністю студентів вуз міста — реорганізовано в університет. Пов'язано це, пояснюють у ректораті, з гума...ізацією ...жуванні тут освіти та багатопрофільністю учбового закладу.

ТЕПЛОХОДОВІ ТА ЛЮДИНІ

На клопотання громадськості одному з теплоходів Ренійського портофлоту присвоєно ім'я «Хірург Романов». А до цього лікар, якого не стало позаторік, був названий почесним громадянином міста на Дунаї. Не забувають земляки того, хто врятував тисячі життів.

НЕ ДОВЕЗЛИ...

Коли міліцейський нічний патруль, зупинивши на одній з вулиць Одеси «Жигулі», що перевищили швидкість, виявив у його пасажирів О. Стоянова та М. Устинова вогнепальну й холодну зброю, ті почали запевнювати: везли її, поспішали, аби здати до міліції. Суд, однак, ті запевнення до уваги не взяв.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Знак біди

ЛЮДИ НА ТРУБАХ

Учасники Всесоюзної екологічної акції протесту розраховували, що після того, як вони розіб'ють намети біля серця запорізького промислового монстра, місто сколихнеться, і...

Але нічого подібного не сталося. Хоча з вимогами учасників акції не можна не погодитися. Адже конче необхідно знизити викиди в атмосферу небезпечного канцерогену, бензоспірину, який викликає рак шкіри, дихальних шляхів і крові, ввести в дію безперебійну ефективну роботу очисних споруд. Усе це треба зробити. Але кому це потрібно? Невже, скажімо, всесоюзному металургійному комбінату, керованому з центру? Невже той металургійний монстр зацікавлений вкладати гроші в переобладнання і реконструкцію, а то і зупинку шкідливого виробництва? Центру потрібні гроші, а не емоції людей, потрібних заводами.

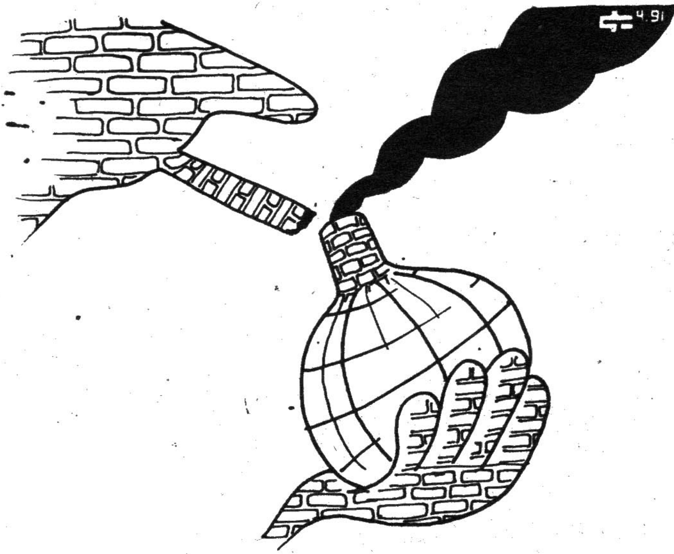
Тому учасники екологічної акції протесту, вичерпавши всі парламентські методи боротьби, перейшли до рішучих дій: окупації труб коксового цеху коксохімічного заводу і голодування. 19 липня сім чоловік і одна жінка залізли на труби і вивісили свої вимоги.

— Цей безглуздий вчинок, нікому не потрібний. Він не принесе нічого, крім шкоди, — сказав головний інженер коксохімічного заводу Валерій Рутчівський.

Учасники протесту надіслали звернення дирекції підприємств-забруднювачів і міськраді і чекають реакції офіційної влади і центру. Здаватися пікетери не збираються.

Олександр КРИВОШЕЙ.

Запоріжжя.

Футбол

ШІСТЬ М'ЯЧІВ! А РАДОСТІ НЕМАЄ...

Каюсь: коли на восьмій хвилині Саленко забив другий м'яч у ворота «Пахтакора», я теж вирішив, що справу зроблено, і кияни візьмуть реванш з переконливим рахунком за поразку у першому колі. Та, мабуть, як і гравці «Динамо», не врахував тієї обставини, що «Пахтакор» очолив новий тренер, що команда бореться за виживання у вищій лізі... До того ж, не треба було скидати з терезів і майстерність Шквиріна, П'ятницького та Квіткаускаса...

Одним словом, гості не зупинилися після швидких голів Юрана та Саленка. Ще у першому таймі Шквирін відіграв один м'яч. Але, мабуть, нікого він не насторожив, а гол Беци на 58-й хвилині тільки розслабив киян. Непомітно гра вирівнялася, а потім дві контратаки, проведені гостями протягом трьох хвилин, завершилися голами. Їх провели П'ятницький та Квіткаускас — 3:3. Кияни будь-що намагалися вирвати перемогу, але поспішність не завжди добрий помічник у футболі. «Пахтакору» за підсумками двох матчів вдалося відібрати у киян три очка. Але язик не повертається критикувати динамівську молодь за це втрачене очко. Переконаний, що хлопці самі після гри не раз «прокручували» матч, шукали свої помилки. Що ж, цей процес також веде до майстерності.

Центральним же матчем туру був московський, в якому «Спартак» приймав «Шахтар». Мабуть, не варто пояснювати важливість цієї гри для обох команд. Варто глянути на турнірну таблицю: переможець отримував чудову можливість потягатися з ЦСКА у боротьбі за «золото». На жаль, наші земляки не змогли організувати наступаючу гру. Не дуже помітним був і молодий Щербаков, якого, за неофіційними повідомленнями, вже запрошували до «Спартака». «Шахтар» зумів протриматися в оборонній стойці лише до 80 хвилини. Це теж досягнення, бо спартаківці раз за разом опинялися в штрафному майданчику гірників. Їх виручав голкіпер і штанга. На 82 хвилині, коли багатоходівкою спартаківці «розірвали» в черговий раз оборону гостей, Попов забив другий м'яч, а через дві хвилини Перепаденко з близької відстані влучив у «дев'ятку» — 3:1. А перед цим відзначилися Радченко (31-а хв.) і Петров (56-а).

Результати ще двох матчів: «Динамо» (Мінськ) — «Торпедо» — 0:0, «Металург» — «Спартак» (Владикавказ) — 2:0. Вчора відбувся матч «Динамо» (Москва) — «Памір».

Ярослав СЕРГІЄНКО.

— На май... церкви, — ух... сході громада... ведівки.

— На вули... до Суботова, ... архітектор.

— У селі І... твердять меш... нього села, я... що саме там... Залізняк.

Майже рік ... суперечки щ... встановлення... видатному на... герою. Тим ... любний гайда... закутаний у п... шки на господ... рі Медведівсь... грізно погляд... Холодного Яру... на своїх нащ... лише через д... усвідомили: ч... чиї вони ді... сповна?

Лідія ТИТА... власний к... дент «Го... раїни».

МІ...

Навіть аме... щодавно огол... ні кінобойкот... пити своє... привести дек... Москви на м... фестиваль. Не... зовий стан у... ського кіноми... ки навколо д... дення подібн... мів, глядачі ... познайомитис... рубіжними ф... прі завоювал... на кіностудії ... режисером К... дий пес, що ... ря». Приємно... залишиться «... серйозних су...

Хоча позак... ма зібрала ч...

ГРАН...

Ідучи до ре... ту, я захопив... жку й попрос... йшло рівно 1... Бо, якби все... пінійною ари... зою, книжка ... мів зо три, ... Але книжку ... шковський. А... то не арифм... гебра! Ви ск... ра — важка ... читача? А я ... торік саме ... визнав рома... "Свято" одн... сяти українсь... рів року.

Боюсь, що... «Вовча зоря»... настільки висо... жна оцінити ... ру, списаних ...

Реалії

ЗДОРОВА...

Після ава... радіоактивни... ростенського... мирської обл... ся, постелил... куючи за чи... головний ву... Плещеці, як... го ж колгос... же сільраді ... забруднення... На проханн... телів виділи... шину для п... керівники ві... ме коштів»... Валерій НЕ...

Новини з усієї України

...чи на сесії ...и з приводу ...ції, секретар ...кому КПУ ...илипчук від ...Єдність» (до ...омуністи та ... що вони го...оти департи... про департи... Проти голосу... в тому числі ...

...комуніст під... громадян

Тернопільщини, у якій засуджується 70-річна діяльність КПРС, наголошується на необхідності змінити назву партії на соціал-демократичну, відмежувати КПУ від КПРС, виявлено прагнення до побудови суверенної Української держави. У відповідь обласна Рада секретарів парторганізацій опублікувала заяву протилежного змісту. Політологи прогнозують серед комуністів області розкол.

СТИМУЛИ

Донецьк. Як відзначив генеральний директор Донецького обласного об'єднання елеваторної та зернопереробної промисловості М. Новицький, врожай зернових у цьому році обіцяє бути не гіршим торішнього. Керівництво області має намір не допустити жодних бартерних угод з використанням зерна і залишити весь зібраний врожай в межах області. З цією метою здійснюється комплекс стимулюючих заходів.

За матеріалами Укрінформ, інформагентств «Схід», «Інтелект».

...им рядком

...ЕНШЕ,
...Е?

...шком ти-
...змен-
...сельність
...сної орга-
...отії Укра-
...половину
...першу —
...ку. Втра-
...відчутні-
...а цей же
...не при-
...ння в
...же 2 тися-
...олоді ко-
...о не зав-
...віком,
..., в обко-
...вони —
...зрі... і
...вибір...
...ено.

...НИЙ

...тивний
...арат «їх-
...передже
...серпе...
...рюва...
...СР почав
...колектив
...робничого
...цетрично-
...Його ви-
...жирів
...А побіч-
...ане шам-
...о, прав-
...порудити
...х.

...літехніч-
... — най-
...ельністю
...міста —
...в універ-
...о це, по-
...гора... з
...ю
...віти та
...істю уч-

...ОВІ
...І

...ня гро-
...му з те-
...йського
...висвоєно
...манов».
...ар, яко-
...заторік,
...очесним
...міста на
...бувають
...то вря-
...тів.

...І...

...ейський
...зупи-
... з ву-
...Жигулі»,
... швид-
...його па-
...нова та
...непаль-
...аброю,
...нювати:
...али, аби
... Суд,
...ення до

...оргій
...ЮК,
...спон-
...Ук-

Знак біди

ЛЮДИ НА ТРУБАХ

Учасники Всесоюзної екологічної акції протесту розраховували, що після того, як вони розіб'ють намети біля серця запорізького промислового монстра, місто сколихнеться, і...

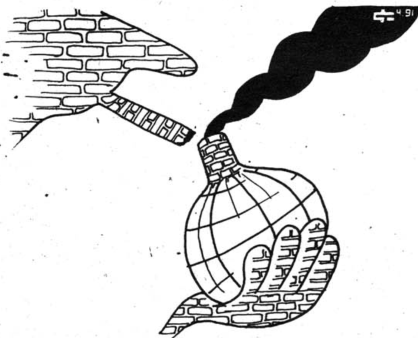
Але нічого подібного не сталося. Хоча з вимогами учасників акції не можна не погодитися. Адже конче необхідно знизити викиди в атмосферу небезпечного канцерогену, бензоспірину, який викликає рак шкіри, дихальних шляхів і крові, ввести в дію безперебійну ефективну роботу очисних споруд. Усе це треба зробити. Але кому це потрібно? Невже, скажімо, всесоюзному металургійному комбінату, керованому з центру? Невже той металургійний монстр зацікавлений вкладати гроші в переобладнання і реконструкцію, а то і зупинку шкідливого виробництва? Центру потрібні гроші, а не емоції людей, потруєних заводами.

Тому учасники екологічної акції протесту, вичерпавши всі парламентські методи боротьби, перейшли до рішучих дій: окупації труб коксового цеху коксохімічного заводу і голодування. 19 липня сім чоловік і одна жінка залізли на труби і вивісили свої вимоги.

— Цей безглуздий вчинок, нікому не потрібний. Він не принесе нічого, крім шкоди, — сказав головний інженер коксохімічного заводу Валерій Рутчівський.

Учасники протесту надіслали звернення дирекції підприємств-забруднювачів і міськраді і чекають реакції офіційної влади і центру. Здаватися пікетери не збираються.

Олександр КРИВОШЕЙ.
Запоріжжя.

Точка на карті

ДЕ СТОЯТИ МАКСИМУ ЗАЛІЗНЯКУ?

— На майдані, коло церкви, — ухвалила на сході громада села Медведівки.

— На вулиці, що веде до Суботова, — наполягає архітектор.

— У селі Івківцях, — твердять мешканці сусіднього села, які доводять що саме там народився Залізняк.

Майже рік тривають суперечки щодо місця встановлення пам'ятника видатному національному герою. Тим часом волелюбний гайдамака стоїть закутаний у потемнілі дошки на господарчому дворі Медведівської сільради, грізно поглядаючи в бік Холодного Яру. Чи, може, на своїх нащадків, котрі лише через два століття усвідомили: чиїх батьків ниї вони діти. Але чи сповна?

Лідія ТИТАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Анонс

МИ ПЕРЕМОГЛИ?

Навіть американці, які нещодавно оголосили нашій країні кінобойкот, вирішили поступитися своїми принципами і привезти декілька фільмів до Москви на міжнародний кінофестиваль. Незважаючи на кризовий стан у розвитку радянського кіномистецтва і суперечки навколо доцільності проведення подібних творчих форумів, глядачі все ж мали змогу познайомитися з багатьма зарубіжними фільмами. А Гранпрі завоювала стрічка, знята на кіностудії ім. О. Довженка режисером К. Геворкяном «Рудий пес, що біжить краєм моря». Приємно, що ми змогли залишитися «на висоті» серед серйозних суперників.

Хоча позаконкурсна програма зібрала чимало негативних відгуків, деякі фільми журі відзначило позначкою «цікаво». Серед них італійська картина «Вирок», американська стрічка «Таємничий камінь», продовження серіалу «Безумний Макс», що зможе побачити і український глядач.

З 26 липня розпочнеться показ фестивальних фільмів у республіканському Будинку кіно, у центральних кінотеатрах Києва та обласних центрах. Можливо, це буде остання змога познайомитися з кращими роботами світового кінематографа, адже до бойкотуючих американців виявили бажання приєднатися ще декілька західноєвропейських кінокомпаній.

Марія БІЛИК.

Погляд фахівця

ЯЗИК ЯК ЗАСІБ ПЕРЕСУВАННЯ

Я — водій і вже звик до асфальтових «гармошок» на асфальті, і до вибоїн — немов після артпідготовки. Це у нас не дефіцит. Дефіцит — інформація. У незнайомих місцях їдеш як із зав'язаними очима. У себе, у Рівному, спостерігаю те саме. Якось переходжу вулицю. Коло мене гальмує фургон. Водій-іноземець: «Льов, Льов — куда?» Показую йому, а тут вже зелене світло, йому час рушати. Не встиг він второпати. Бачу, спинився за перехрестям, знов розпитує. Кажуть, язик до Києва доведе. Але ж про інші місця у тій приказці нічого не сказано...

Володимир ГРИЦЬКО,
водій автобази тресту «Рівнемеліоводбуд».

Теж спорт

ВСЯКОМУ ГОРОДУ НРАВ І ПРАВА

Грандіозне шоу — перші всеукраїнські перегони тарганів — організували і провели Харківське товариство «Вік» та місцева телекомпанія «Тоніс». На спеціально спорудженому Харківським авіазаводом іподромі у спритності змагалися як радянські, так і зарубіжні прусаки. Джентльмени з Одеси та гідні представники місцевої знаті робили ставки.

Організатори змагань заявили, що мають намір і надалі проводити подібні видовища, а найближчим часом і міжнародне супер-шоу за участю тарганів з міста-побратима Цінціннаті. Але харків'яни побоюються, що через різке спустошення наших продовольчих комірчин навряд чи вдасться знайти вітчизняних тарганів, повних сил та енергії.

Микола КОСИЙ,
власний кореспондент «Голосу України».

Футбол

ШІСТЬ М'ЯЧІВ! А РАДОСТІ НЕМАЄ...

Каюсь: коли на восьмій хвилині Саленко забив другий м'яч у ворота «Пахтакора», я теж вирішив, що справу зроблено, і кияни візьмуть реванш з переконливим рахунком за поразку у першому колі. Та, мабуть, як і гравці «Динамо», не врахував тієї обставини, що «Пахтакор» очолив новий тренер, що команда бореться за виживання у вищій лізі... До того ж, не треба було скидати з терезів і майстерність Шквиріна, П'ятницького та Квіткаускаса...

Одним словом, гості не зупинилися після швидких голів Юрана та Саленка. Ще у першому таймі Шквирін відіграв один м'яч. Але, мабуть, нікого він не насторожив, а гол Беци на 58-й хвилині тільки розслабив киян. Непомітно гра вирівнялася, а потім дві контратаки, проведені гостями протягом трьох хвилин, завершилися голами. Їх провели П'ятницький та Квіткаускас — 3:3. Кияни будь-що намагалися вирвати перемогу, але поспішність не завжди добрий помічник у футболі. «Пахтакору» за підсумками двох матчів вдалося відібрати у киян три очка. Але язик не повертається критикувати динамівську молодь за це втрачене очко. Переконаний, що хлопці самі після гри не раз «прокручували» матч, шукали свої помилки. Що ж, цей процес також веде до майстерності.

Центральним же матчем туру був московський, в якому «Спартак» приймав «Шахтар». Мабуть, не варто пояснювати важливість цієї гри для обох команд. Варто глянути на турнірну таблицю: переможець отримував чудову можливість потягатися з ЦСКА у боротьбі за «золото». На жаль, наші земляки не змогли організувати наступаючу гру. Не дуже помітним був і молодий Щербаков, якого, за неофіційними повідомленнями, вже запрошували до «Спартака». «Шахтар» зумів протриматися в оборонній стойці лише до 80 хвилини. Це теж досягнення, бо спартаківці раз за разом опинялися в штрафному майданчику гірників. Їх виручав голкіпер і штанга. На 82 хвилині, коли багатоходівкою спартаківці «розірвали» в черговий раз оборону гостей, Попов забив другий м'яч, а через дві хвилини Перепаденко з близької відстані влучив у «дев'ятку» — 3:1. А перед цим відзначилися Радченко (31-а хв.) і Петров (56-а).

Результати ще двох матчів: «Динамо» (Мінськ) — «Торпедо» — 0:0, «Металург» — «Спартак» (Владикавказ) — 2:0. Вчора відбувся матч «Динамо» (Москва) — «Памір».

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Книжка тижня

ГРАНАТА ВІД ПАШКОВСЬКОГО

Ідучи до редакційного буфету, я захопив з собою цю книжку й попросив зважити її. Вийшло рівно 150 грамів. Чудово. Бо, якби все це було описано лінійною арифметичною прозою, книжка важила б кілограмів зо три, коли не більше. Але книжку написав Євген Пашковський. А Пашковський — то не арифметика, то — алгебра! Ви скажете, що алгебра — важка для пересічного читача? А я вам нагадаю, що торік саме пересічний читач визнав роман Пашковського «Свято» одним з кращих деріз українських прозових творів року.

Боюсь, що цей роман — «Вовча зоря» буде оцінено настільки високо, наскільки можна оцінити 150 грамів паперу, списаних майстерною рукою і виданих «Молоддю».

Що таке Пашковський? Не знаю. Йому лиш 29 років, і дослідники ще не встигли пройти по добряче заплутаних слідах короткої, але насиченої біографії. Недавно газети писали про якусь закордонну дитину, котра народилася з синтетичним серцем. Здається, Пашковський — саме така дитина. Його серце, можливо, теж синтетичне: там є трохи печального серця Тютюнника, трохи суворого серця Стефаника. Таке собі рубчасте серце, схоже на гранату. Втім, «Вовча зоря» теж схожа на гранату. Прочитати першу фразу — все одно, що вирвати чеку: або тепер кидай, або читай далі. Кидати не хочеться.

Христофор ГРУША.

Реалії

ЗДОРОВА ЕКОНОМІЯ

Після аварії на ЧАЕС у радіоактивній Михайлівці Коростенського району Житомирської області, як і годиться, постелили асфальт, слідкуючи за чистотою бодай на головній вулиці. В сусідній Плещівці, яка входить до того ж колгоспу і підвладна тій же сільраді і де радіоактивне забруднення ще більше, На прохання місцевих жителів виділити їм хоча б машину для поливання вулиць керівники відповідають: «Немає коштів».

Валерій НЕЧИПОРЕНКО.

Колектив «Голосу України» висловлює щире співчуття працівникові редакції газети О. М. Бондаренку з приводу тяжкої втрати — смерті матері

Марії Олексіївни.

ПОГОДА

25 липня на заході України короткочасний дощ, гроза. Вітер змінних напрямків, 3—7, під час гроз шквали 17—22 метри за секунду. Температура 25 липня 22—27, у південних областях і Закарпатті 25—30 градусів. 26 липня 25—30, на півдні та сході республіки 32—35 градусів. На північному заході зниження температури до 18—23 градусів. Уночі 12—17 градусів.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер змінних напрямків, 3—7 метрів за секунду. Температура 22—27 градусів.

Черговий по випуску номера Віталій ЖЕЖЕРА.
Тел. 441-86-20

На конкурс «Український фермер»

ЗАЯВКИ НА УЧАСТЬ У КОНКУРСІ

● Прошу і мене включити в конкурс «Український фермер». Думаю, він допоможе новим формам господарювання завоювати більше прихильників.

Михайло ІВАХНЕНКО, фермер з весни 1991 року.
Село Батьки Зіньківського району Полтавської області.

● Став фермером 26 березня цього року, коли одержав державний акт на право довічного успадкованого володіння 22,9 гектара землі. До цього 10 років працював інженером у колгоспі. Хотів би взяти участь у конкурсі.

Олексій БАБЕНКО.
Село Крисино Богодухівського району Харківської області.

● Працюю на виробництві. З 1989 року займаюсь фермерством. Маю дев'ять гектарів землі, два трактори з повними комплектами сільськогосподарських знарядь. Спеціалізуюся на молочному і м'ясному скотарстві.

У 1990 році продав державі 2033 кілограми м'яса і 3000 літрів молока.

Євген СОРОКОЛЄТОВ.
Луганськ.

● Орендарем став ще у 1988 році. Хочу бути фермером, але поки що неможливо подолати бар'єри районної влади.

Борис ДУМЕНКО.
Село Борівка Вінницької області.

● Надсилаю вам свою заявку на конкурс «Український фермер». Став орендарем у 1991 році. Щиро бажаю успіхів у відродженні українського села.

Володимир БИЧКОВ.
Село Єпифанівка Кременського району Луганської області.

ЗАПРОШУЄМО НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ

Після оголошення конкурсу «Український фермер» мале підприємство «Тавріяпроммашімпекс» стало ніби хрещеною матір'ю того гнаного і «неперспективного» фермера. А тим часом його директор Олександр Миронов повернувся з Югославії, де знайомився з технологією виробництва малогабаритної сільгосптехніки на заводі ІМТ.

— Олександре Борисовичу, чим викликана ваша зарубіжна поїздка?

— Завод ІМТ, цехи якого розташовані у сербських містах Княжевіце і Болевац — один з найстаріших у Європі. Тут більше трьох десятиліть виробляють нову техніку для селян.

Знайомство з технологією виробництва тих машин для нас корисне. Нам люб'язно показали цехи, дали хороші поради. Поділилися навіть технічною документацією. Більше того, югослави запропонували херсонцям ділове співробітництво.

Внаслідок руйнування кооперативних зв'язків у країнах Європи, політичної нестабільності у республіках СФРЮ югославські колеги вимушені шукати нових партнерів, нові ринки збуту своєї продукції. Попередньо ми обговорили можливі шляхи спільних дій. Доцільно було б постачати із Херсона деякі деталі для мотоблоків югославського підприємства, але за однієї умови: частина готової продукції має відправлятися на Україну. Звичайно, наші взаємні виробничі операції і фінансові розрахунки слід привести у відповідність з економічною вигодою, світовими цінами.

— Але ж ви самі виготовляєте хороші мотоблоки?

— Так, і настроєні розширювати їх випуск. Однак справа в тому, що наше підприємство почало роботу на голому місці, потрібні фінансова допомога і надійні спонсори. У республіці ми їх не знайшли. Отож розраховувати на високі темпи і обсяги виробництва не доводиться. Цього року виготовимо не більше тисячі міні-тракторів, що ні в якому разі не задовольнить попит на них. А завод ІМТ може без особливих зусиль виділити для українських фермерів уже в найближчий рік 10 тисяч мотоблоків, які ринок, безумовно, швидко «проковтне». Для початку ми вирішили влаштувати презентацію продукції югославів на Україні. Запросили взяти участь машинобудівників з «Карпатагромашу» (Івано-Франківськ), Харківського тракторного заводу, які можуть виставити свої міні-трактори.

— Де і коли планується провести виставку?

— 12 серпня цього року одержимо зразки югославських машин, і вже через кілька днів треба провести їх презентацію. Власних організаторських сил для проведення такого масштабного заходу у херсонців не вистачить, та й коштів у нас небагато, тому звернулися до Кабінету міністрів України, Держагропрому УРСР, Асоціації сільських та фермерських господарств республіки, кооперативів, до великих підприємств — усіх, хто зацікавлений у насиченні нашого ринку малогабаритною технікою, з проханням: **давайте разом організуємо виставку, нехай вона відкриється у Києві, Харкові, Херсоні, Івано-Франківську чи якомусь іншому місті**, це не так важливо. Головне — без затримки подбаємо про забезпечення фермерських та селянських господарств технікою.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

ЯКЩО СПОНСОР СТАНЕ ПРИЗОМ...

Наша організація упродовж кількох років розробляє малогабаритну сільськогосподарську техніку: косарки, культиватори, фрези, причепи, снігоочищувачі і таке інше.

Цілком згодні з умовами конкурсу «Український фермер», але вважаємо, що їх можна розширити. На нашу думку, це могло б збільшити кількість його учасників. Суть нашої пропозиції полягає у тому, щоб провести конкурс на кращу розробку сільськогосподарських виробів: міні-косарок, мотоблоків, причепів, культиваторів, міні-плугів та інших агрегатів, як навісних, так і причіпних.

Призом за кращу розробку має бути фінансування подальших розробок і досліджень, спрямованих на модернізацію й удосконалення існуючих та нових моделей міні-техніки, яка сьогодні конче потрібна для підтримки фермерів, орендарів та кооператорів. Для втілення в життя такої умови конкурсу потрібно знайти не просто зацікавлену особу, а спонсора на рівні державної установи, оскільки справа ця державна і вирішувати її потрібно належним чином.

Якщо наша ідея дістане розуміння й підтримку, ми згодні взяти активну участь у конкурсі «Український фермер».

Г. ЛАЩЕНКО, головний інженер науково-виробничого об'єднання «ВІСП».

Резонанс...

«РОЗМАХУЮЧИ ШАБЛЮКОЮ...»

З почуттям глибокого задоволення весь колектив нашого заводу дізнався з вашої газети (№ 113 від 13 червня 1991 року), що врешті-решт проблему синтетичних пертироїдів у Радянському Союзі вирішено. Красиво, швидко, ефективно, раз і назавжди. Бадьорі хлопці з малого підприємства при Київському політехнічному інституті добряче втерли носа всім хімікам, які ще з застійних часів займаються проблемою пертироїдів...

Дозвольте, все-таки, трохи стримати баских скакунів. Вирішувати проблему пертироїдів у нашій країні галопом, розмахуючи шаблюкою перед носом бюрократів і викрикуючи голослівні гасла, не потрібно. Цією проблемою наше підприємство у співдружності з рядом наукових закладів займається вже не перший рік. Ще на початку вісімдесятих років ми першими в країні налагодили випуск перметрину... Причому успіхами по синтезу деяких напівпродуктів одержання перметрину ще два місяці тому дивувалися керівники фірми «Руссель Уклаф» у Франції. А їхня думка про нашу технологію нам здається більш вагомою, ніж спеціалістів «Технохелпу» та вашого кореспондента.

Поки що у малого підприємства «Технохелп» є лабораторні розробки, яким до заводу так далеко, як нам до комунізму. І живуть ці розробки тільки на папері та в лабораторних колбах, доки каналізація хімічного корпусу КПІ витримує море стоків з тих колб. Та й довго будуть так мариноватися, якщо молоді вчені-хіміки займатимуться тільки їх проштовхуванням, а не фундаментальною переробкою, щоб зробити щось подібне на технологію.

А. СТРАШНЕНКО, директор Київського заводу «РІАП», кандидат хімічних наук;
Е. РУТКІВСЬКИЙ, заступник директора, кандидат хімічних наук.

...і резюме

НАДІЄМОСЯ НА СПІВРОБІТНИЦТВО

Після публікації матеріалу «Технохелп» проти колорада» («ГУ» № 113), у якому йшлося про проблеми виробництва екологічно нешкідливих препаратів для боротьби з шкідниками полів, надійшло чимало листів, як на адресу малого підприємства «Технохелп», так і до аграрного відділу «Голосу України».

Боротьба з шкідниками, як і проблема екологічної чистоти продуктів сільського господарства, на сьогодні чи не найважливіша і для великих господарств, і для власників присадибних ділянок. Тому прикро, звичайно, що керівники більшості господарств України, як і ми, не чули і не знають про успіхи заводу і про його високоефективну продукцію.

З почуттям не менш глибокого задоволення дізналися, що матеріали аграрного відділу читають колективно. Однак на відміну від товаришів Страшненка і Рутківського, для нас однаково вагомі думки і проблеми всіх, хто працює на терені аграрної науки.

Щиро вдячні дирекції заводу за письмове запрошення, надіслане з Києва... до Києва і розраховуємо найближчим часом ним скористатися. Надіємося на плідне співробітництво з провідними спеціалістами та науковцями заводу, бо вважаємо, що сьогодні варто, облишивши з'ясовування відносин, об'єднати свої зусилля на користь спільної справи.

Юрій НЕСТЕРЯК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

ТРАКТОРНА ЛИХОМАНКА

Приїхав у рідне село, а там новина небудення: сім механізаторів придбали у колгоспі списані трактори. «Ого! — дивуюсь. — Такого ще не було». Але мати невдоволена:

— І, чого б ото я втішалась. Тепер колгоспна техніка стоятиме.

— Чого?

— Чого-чого... Іван могорич поставить — і у нього всяка колгоспна запчастина дома. А солярка? Ну, де він її візьме, як не в колгоспі.

— Ну, мамо... — пробував суперечити.

Вона у мене переконаний колективіст - антифермерник. Та, правду кажучи, нічим її аргументи було крити: хоч трактор і велика цінність у підсобному господарстві, без могорича і криміналу важко з ним протриматися на селі. Коли дізнався, що у Гірську Щорського району селяни аж 27 тракторів придбали, хоч знову і подивувався добре, все ж пригадав домашню розмову...

І ось невдовзі йду вулицями Гірська разом з головою місцевої Ради Анатолієм Садівничим. У селі все мирно, спокійно. Земельний поділ пройшов без проблем. Між людьми поділено 12 гектарів додаткових ділянок. А дві сім'ї зайнялись фермерством — отримали по 61,5 гектара землі.

— Я сам їздив у Чернігів на базу, — каже він, — щоб подивитись на китайські міні-трактори. Люди просили. Але нам вони не підійшли. Чотири тисячі карбованців ціна і без причіпних знарядь. Не вигідно.

Заходимо у двір призвідця місцевої тракторної «лихоманки». Пенсіонер, інвалід війни Григорій Апришко розповідає:

— Купив я двадцять років тому коня. Та як дізналися про це у районі, буча така зчинилася. Гвалт! Мов, я на совєтську власть покушеніє зробив. Приїхала людина з райкому партії і давай-но мене вмовляти: не сором нашого району. Що робити? Куди подінешся? Довелось вертати коня на колгоспну стайню. А як город орати чи зерно перевезти — йди кланяйся начальству. Не люблю я цього. Сьогодні, кажуть, не можна, а приходь завтра, подивимось... Отакої. Тоді я все-таки їх вирішив перехитрити — зробив з брухту трактора. І оце вже 15 років у мене серце не болить: чи то виорати город, чи то сіно для корови з поля перевезти.

Кілька літ тому почин Григорія Григоровича не без користі для себе підтримали пенсіонери О. Авдєєв, М. Білоус. А за ними вже, як пошесть пішла селом: «Петро «Бєларусь» дістав, а я хіба гірший?». Міні-трактори Т-80 везли з Харкова, скуповували списані «Бєларусі» на Брянщині, Гомельщині.

— А як же з пальним? — це запитання адресую молодому слюсарю Сергію Апришку, який власною технікою теж оре, сіє, гній вивозить. — Все одно ж доводиться його випрошувати-діставати?

— Якщо говорити чесно, кілька років тому, — зізнається він, — все було саме так. Без крадіжки не обходилось. Пляшка, могорич. А зараз? Приїхав на заправку — заправився. Звичайно, якщо за солярку чи мастило гроші заплатив.

Голова колгоспу «Україна» В. Куценко більш детально пояснив ситуацію:

— Бачите, коли тракторів у господарствах побільшало, я почував потилицею: що робити? Трактор без солярки не піде. Значить, чоловік, як його не карай, не буде на гарячому, обхідними шляхами все-таки заправлятиметься в колгоспі. Порадилися ми з депутатами і ухвалили на сесії сільської Ради звернення до районної Ради. У ньому — прохання виділити на колгосп додаткові ринкові фонди пального для жителів села. Потім наше питання аж облвиконком розглядав.

Дивуюсь з іншого: є вдома трактор. А більшість не хоче брати додаткову землю — хоча б гектар.

— Нащо вона нам? — щиро дивується Тетяна Бурлак, чоловік якої торік відновив списаний Т-40. — Ми маємо власний город, а ще — батьківські наділи. Це ж усе поки впораєш...

Щоправда, Микола Калиниченко і Микола Бенда, молоді хлопці, три роки тому почали з оренди, придбання двох тракторів МТЗ-80. А цьогорічної весни вони, відчувши смак самостійності, вже господарюють на своїх гектарах. Розжилися на власні картопляний, зерновий комбайни, прес-підбирач, сівалку, плуги.

— До нас підходять, просяться, — розповідає Микола Калиниченко, — мовляв, візьміть до себе. Я ж відповідаю: беріть самі землю. «Еге, страшно...» — відказують.

...А тим часом у Гірську прогресує тракторна «лихоманка». Породила вона вже двох фермерів. Хоча мені здається, це лише початок.

Сергій ПАВЛЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Щорський район Чернігівської області.

ПРО ФЕРМЕРІВ І НЕ ТІЛЬКИ

КОЛИ багаття прогоріло на жар, розгребли попіл і вісьмох дітей щільно всадовили на зігріту землю. Від холодного осіннього неба і пронизливого вітру, що слався Бондарівською балкою, малечу прихистили фуфайками та іншим дрантям, яке встигли вихопити з-під юхтових енкаведистських чобіт... Так, за 15 верст від свого маленького хутірця вступала у колективізацію сім'я «куркуля» Йосипа Рябухи...

Ніна Леонідівна Донцова — єдиний у Новодеркулі прямий нащадок того великого хазяйського роду і єдиний поки що у Біловодському районі формальний фермер — з'явилася на світ через кілька років потому. І ці мамині спогади — теж єдине і формальне право, заявлене нині нею на дідівський спадок — кільканадцять десятин солонцюватої землі, з невеличким випасом по балці та замуленим ставком. Просила 50 гектарів, але дали 20. Дай, Боже, і з цим впоратися нехитрим селянським реманентом, «вибитим» за два роки ходіння і сидіння у «коридорах влади». А ще має відновлений з брухту ГАЗ-53, і новенький Т-25, проданий «Облагротехсервісом» без причіпних знарядь після приїзду кореспондентів з центральної газети. Воно нині як те сало, що без хліба. А піде знову Донцова на уклін до Сергія Туза, директора 63-го Деркульского конезаводу, буде той у доброму настрої — викроїть (коли й у самого гарячка) техніку, аби вчасно обсілялася фермерська сім'я. А прийде не до речі жачка — знову, як торік, пропаде врожай і втратять у вазі дотримані до морозів просто неба бички, і їж сам, фермере, вже другий поспіль глевкий калач.

З одного боку, як божий день ясно, що колективна власність засвідчила свою недостатню ефективність. Але ж і фермерство не панацея, а лише одна з можливих форм господарювання. І вже тому у масовому варіанті сьогодні воно неможливе, бо реально виживуть тільки одиниці, які працюватимуть у режимі підвищеної уваги до себе. Не стане на всіх бажаючих експериментаторського запалу найпрогресивніших голів колгоспів, бо то вже непосильне для їхньої шиї ярмо. Можна забрати землю у господарства, але нащо вона людині — щоб бути на ній рабом? Тоді, за логікою, треба відібрати і техніку. А це означає пустити з торбою колгоспи, які й так на ланцях працюють, оскільки нових автомобілів, комбайнів, тракторів, сівалок, культиваторів і ще бозна-чого не отримують вже який рік. Та й до чого Т-150 або «Дон» на 50 гектарів, обумовлених Земельним кодексом? І без комплексної програми зміни всієї інфраструктури, випуску маневрової техніки, модернізації переробної галузі, зрештою, укладення принципово нових взаємовідносин між землевласниками і державою (сільрадою) — Донцови нічого не вдіють.

Нам же вперто нав'язується думка — віддай землю. Це означає — поруш хоч ту стабільність, яка ще тримається. А те, що за таких стартових можливостей селянське господарство конкуренції існуючим структурам не складе — то вже діло десяте. А де ж тоді сенс новації? Для початку на три роки звільнимо фермерів від оподаткування, щоб стали на ноги. За цей час Донцовій треба збити свої статки. Зрозуміло, змістить вона акценти на дефіцитну, дорогу продукцію — кавуни, гречку, свиноматок триматиме, щоб заробити капітал, без якого фермер — не господар, а наймит. Добре, дамо строк. Але навіть коли складуть знову ж таки з брухту трикорпусний плужок і вузькорядну сівалку, списану школою, чи стануть вони абсолютно самостійними? Припустимо, і продукції здадуть державі на десятки тисяч карбованців, то отоваряться по максимуму колесом для автомобіля та центнером цвяхів. Ну, і щоб підвести останню риску — хай ще й коня куплять, аби створити повну етнографічну ідилію ведення сучасного господарства гужовим способом.

Отож, будьмо реалістами, проблем фермерських ні на рівні господарства, ні району, ні навіть області не вирішити. Це вже справа державної переорієнтації усієї сільськогосподарської інфраструктури. Частина цих завдань, звісно, переадресується Радам.

Для селянських (фермерських) господарств, в усякому разі для наших, нині більше «світить» маневровий шлях — власність на землю при оренді основних засобів. Шлях, згоден, не ідеальний, але все ж з поступальним рухом. Поки немає у нас ні прокатних пунктів, ні бюро технічної інформації, поки сільський дядько не оволодів універсальними знаннями з механізації, агрономії, зоотехнії, економіки. Не хотілося б знову посилатися на Донцових, яким я щиро симпатизую, але треба бути до кінця відвертим — вони все ж будують свої плани здебільшого на ілюзіях, і тому, на мою думку, їх випередить інша сім'я — Кобилянських, з колгоспу «Заповіт Леніна».

Ці йдуть до фермерства не так прямолінійно, але надійніше. Третій рік вирощують бичків на оренді, і поголів'я пристойне — до трьох сотень мають. Викупили трактор з кормороздавачем, збирають гроші на приміщення. Поряд з фермою колгосп закладає їм силосну траншею, скиртує сіно і солому, бо самим займатися кормовиробництвом їм ще не під силу. Допомагають Кобилянським зоотехнік, ветеринар, економіст. Поволі напрацьовують власний досвід у всіх аспектах господарювання, і з часом кількість пунктів у договорі з колгоспом істотно зменшиться, аж до повної самостійності.

А вже після всього (чи, може, передусім?) залишиться, гадаю, найделікатніший момент земельної реформи — психологічний. Що є, те є — селяни, в більшості своїй, люди недовірливі і до всього нового ставляться з деякою пересторогою. Отже, щоб фермерство стало не епізодом, а явищем, оці Донцови, Кобилянські, Максимови не повинні програти. На них тепер дивляться по-різному, навіть упереджено. І силою закону людей не змусиш думати інакше. Тут ламається психологія кількох поколінь.

А резерв бажаючих є. По Данилівській сільраді 16 господарів уже зголосилися мати власну ділянку до двох гектарів, троє — до гектара. Крига глибокого феодалізму, в який нас увігнала колгоспна система, скресла. Варіанти ж, які виведуть з продовольчої скрути, думаю, принципового значення не мають.

Сергій ПОЛУНІН, голова Данилівської сільради Біловодського району Луганської області.

ЯК «ШУКАЮТЬ» ТОВАРИ

Є у нас Пироговецьке споживче товариство. Обслуговує дванадцять сіл Хмельницького району. У колективі завдяки роз'яснювальній роботі спеціалістів оперативно зорієнтувалися: треба швидше обертатися, тобто діяти розумно, з розрахунком. Як того і вимагає ринок. Фонди тут забезпечуються не лішпе за інших, тим часом за півроку населенню продано понад план товарів більш як на триста тисяч карбованців.

Звідки ж ці товари?

Перший резерв знайшли у розширенні комісійної торгівлі. За домовленістю з колгоспами і радгоспами товариство придбало понад 25 тонн зерна жита, гречки, пшениці, проса, кукурудзи — для переробки та продажу. Завезено й продано майже 140 центнерів ранніх овочів. У такий же спосіб збільшили продаж м'яса, м'ясопродуктів. Значно розширили власне виробництво підприємства громадського харчування.

Другий резерв — децентралізована закупівля товарів за межами області та республіки.

Поліпшено обслуговування сільських трудівників. У товаристві налагоджено, зокрема, обслуговування за місцем роботи, успішно працюють автокрамниці.

Дбають у товаристві і про самих працівників торгівлі. В усіх магазинах проведена комплексна раціоналізація, тепер тут успішно використовується тара-обладнання, впроваджено контейнерну доставку хліба та хлібобулочних виробів, інших продовольчих та непродовольчих товарів.

У багатьох сільських магазинах проведено реконструкцію. Став до ладу магазин «Ветеран», закінчується спорудження склопункту. Розпочато будівництво коопзаготпрому в селі Пархомівці, де проводитиметься первинна обробка сільгосппродуктів, закуплених у населення.

Навіч підтвердження давньої істини: хто шукає — знаходить.

Анатолій МОРОЗ, голова Хмельницької райспоживспілки.

Хмельницька область.

Жнива-91

[…]А ГРАФІКОМ...

[…] прес-центр Рівненського обкому Компартії України через свою газету «Червоний прапор» повідомив читачам, що «хліб — усьому голова», і що «через тиждень-півтора вийдуть на жнивні гони і хлібороби нашої області. І всі ті, хто по-справжньому усвідомлює... доклали і докладають...».

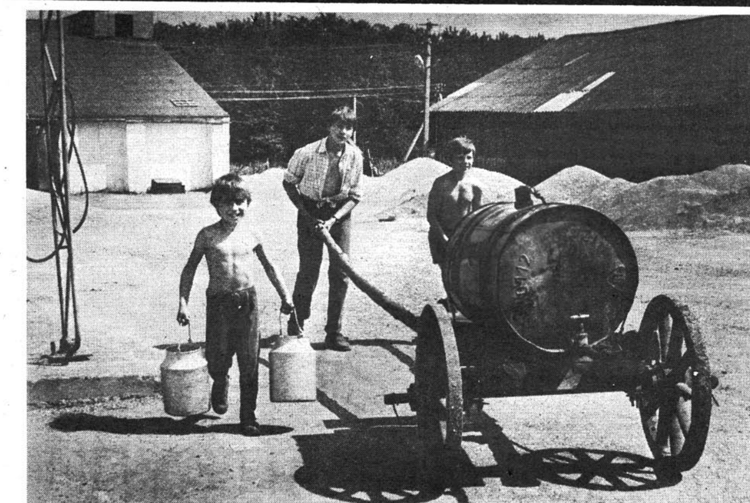
А тим часом перший заступник голови облради агропромислових формувань Олександр Чуприна повідомив кореспондентові «Голосу України»:

— Приступили до вибіркового збирання хліба практично в усіх районах області, навіть у північних. У першу чергу рятують масиви, де наче гігантськими котками пройшлися затяжні зливи і шквалисті вітри. А таких жнивних площ — майже 60 відсотків.

Знаю, що важко буде, як ніколи, але тішить, що настрій у людей хороший, щораз менше чути бідкання, нарікання на нестачу пального тощо. Першим на 20 тонн проданого державі зерна одержав квитанцію колгосп імені Свердлова Млинівського району...

Отже, жнивувати на Рівненщині почали не за партійним графіком, а раніше.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, власний кореспондент «Голосу України».

Жнива вже йдуть. Важкі жнива, із нестачею пального, запчастин, людей. Тому такі хлопці на току — на вагу золота.

Ким вони стануть: колгоспниками, акціонерами, фермерами — невідомо. Головне, що знають вже ціну хліба і ціну селянської праці, змалку відчули запах землі і солоного хліборобського поту. А, значить, будуть з них Люди...

Фото Юрія ЮРЧЕНКА.

ЧИЇ ЗАСІКИ КРАЩІ?

Хлібні жнива на Херсонщині завершуються. Але за останню декаду липня державі здано лише 247 тисяч тонн зерна. Це менше половини торішнього.

— Становище із заготівлею невтішне, — розповіла головний інспектор обласної Держхлібінспекції Р. Тартаковська. — Нещодавно я повернулася з Каланчацького елеватора. Там не менше 10 складів порожніють. Хлібороби не поспішають засипати урожай у державні засіки. Поки що очікують. Працівники елеваторів, які мало завантажені роботою, вважають що це очікування може дорого коштувати, бо тримати хліб на відкритих токах небезпечно. Піде дощ — без втрат не обійтися. Краще б звозили його до державних складів. Якість зерна теж не радує. Значну частину його через невеликий вміст клейковини і її невисоку якість вимушені віднести до фуражного врожаю.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Експрес-новини

У сенаті Сполучених Штатів Америки тривають дебати щодо прийняття законопроекту, згідно з яким Китай мусить задовольнити деякі передумови, щоб утримати за собою статус найбільшого сприяння в торгівлі із США. Президент Буш попередив, що накладатиме вето на будь-який законопроект відносно надання цього статусу Китаю. Голосування в сенаті вказало на недостатню кількість голосів за скасування президентського вето.

* * *

Президент Югославії Т. Месич сказав, що наради з політичним керівництвом країни зайшли в глухий кут і що країні загрожує знищення, якщо не буде знайдено шляхів до швидкої розв'язки існуючої кризи. Месич, який є хорватом, зауважив, що не передбачає вибуху громадянської війни, однак він звинуватив Сербську республіку та очолену сербами федеральну армію в причетності до тривалого насильства в Хорватії.

Учора у Східній Хорватії відбулися нові сутички між сербами й хорватами, під час яких загинули два члени хорватської національної гвардії.

Президент Франції Ф. Міттеран і канцлер ФРН Г. Коль на зустрічі на півдні Німеччини закликали сторони Югославії, які протидіють між собою, до діалогу. На прес-конференції Ф. Міттеран підкреслив, що Югославська федерація не може бути врятована з допомогою сили.

* * *

У столиці Мадагаскару Антананаріву тривають масові демонстрації прихильників опозиції, які виступають за відставку президента Д. Раціраки. Заворушення не припинилися навіть після введення в столиці та прилеглих районах надзвичайного стану. Армійські підрозділи, введені з казарм для розгону демонстрантів, відмовилися стріляти в мирне населення.

Бізнес-контакт

«УКРАЇНСЬКИЙ ТОРГОВИЙ ДІМ», або САЛОН ДЛЯ ВЛАСНИКІВ ВАЛЮТИ

У зв'язку з прийняттям Декларації про державний суверенітет України в республіці на принципах госпрозрахунку, валютної самоокупності й самофінансування почала набувати нових форм система спеціалізованої торгівлі й платних послуг за іноземну валюту. Одним із таких нововведень було заснування Українського державно-акціонерного товариства «Торговий дім».

Докладніше розповісти про це ми попросили генерального директора «Торгового дому» М. ТРИОБЧУКА.

— Розкажіть, будь ласка, що являє собою товариство і чим воно займається?

— День народження товариства — 23 серпня 1990 року. Його фундаторами є Міністерство легкої промисловості УРСР, Республіканський центр виставок та ярмарків, Держтелерадіо республіки, Міністерство цивільної авіації та інші відомства і підприємства України. Основна діяльність товариства — це різні форми торгівлі та надання послуг у сфері побутового обслуговування, громадського харчування, відпочинку, охорони здоров'я, будівництва житла за вільно конвертовану валюту для радянських та іноземних громадян.

— Якими конкретними справами ви займаєтеся і плануєте зайнятися?

— Таких справ уже досить багато. Наприклад, у галузі медичного обслуговування та будівництва житла. Крім цього, планується відкрити постійно діючу комерційну виставку конкурентоспроможних товарів, устаткування, сировинних матеріалів з філіями за кордоном.

— Чи існують аналоги з вашим «Торговим домом» в інших республіках, за кордоном?

— Родоначальниками торгових домів були японці, сьогодні такі заклади успішно працюють в Індії, Угорщині, Фінляндії та інших країнах. У Союзі система торгових домів тільки-но почала розвиватися. У країні нині функціонують подібні організації, такі, як Всесоюзний торговий дім, Московський торговий дім, торговий дім «Русская тройка» та інші.

— Ваш «Торговий дім» — це єдине товариство такого роду на Україні?

— Так, але ми як добровільне товариство організовуємо на території республіки численні відділення, що мають однакові з нами юридичні права. Такі вже існують у Львові, Хусті, Чернігові, Одесі, Херсоні. Планується також відкрити відділення в Ялті, Севастополі, Дніпропетровську та інших містах республіки. Робота з відділеннями проводиться без будь-якого адміністрування з нашого боку, тільки на договірній основі, за умови, що кожне з них відраховує нам п'ять відсотків від залишкового прибутку у валюті й карбованцях.

— Відомо, що недавно був заснований Українсько-словацький торговий дім. Яке відношення ви маєте до нього?

— Під час візиту на Україну словацької делегації і її зустрічі з Прем'єр-міністром В. Фокіним було вирішено створити Українсько-словацький торговий центр, одним із співзасновників якого є український «Торговий дім». Його завданням є взаємообмін товарами та послугами з оплатою на базі національних валют. Українські й словацькі партнери організують також ряд спільних підприємств у галузі виробництва взуття, пакувального скла, переробки бавовни і шкіряної промисловості.

Планується відкрити такі ж спільні торгові доми з Угорщиною, Францією та Польщею. Ми й надалі збираємось якомога більше пошировати безпосередні зв'язки із закордонними партнерами з метою залучення валюти до нашої республіки та сприяння розвиткові ринкових відносин на Україні.

— Дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провів Артем ПРОХОРЕНКО.

Інформ-шоу

«КРИМСЬКО-ПОЛЬСЬКІ» КАРАЇМИ

Недавно газета «Кур'єр польські» розповіла читачам про найменшу в країні національно-етнічну групу. Це — караїми, що живуть у районах, де проходить кордон з Литвою. Вони тюркського походження і сповідують одну з течій іудаїзму, визнаючи не талмуд, а лише святе письмо.

Караїми з'явилися у Польщі ще за часів Київської Русі після розгрому Хазарського каганату в Криму. Тоді польський князь Вітольд запросив їх до себе для охорони кордонів від хрестоносців.

Сьогодні в світі налічується лише близько 20 тисяч караїмів. Більшість з них живе в Ізраїлі. А невеличкі групи польських караїмів нині зустрічаються головним чином на своїх з'їздах, а також під час святкування Пасхи або для проведення посту, що відбувається раз на рік і триває добу. Кількість караїмів постійно зменшується через змішані шлюби з поляками. Останньому караїмському священику в Польщі Рафалу Абковичу — 95 років і учнів у нього немає.

СЬОГОДНІ ГРОШІ — ЧЕРЕЗ РІК КВИТКИ

Організаційний комітет Барселонської Олімпіади (КООБ) та Міжнародний олімпійський комітет (МОК) поки що приховують статистику продажу квитків на майбутні спортивні змагання. Відомо лише, що від загальної їх кількості (близько шести мільйонів) значна частка розподіляється безплатно серед політиків, спонсорів та інших почесних гостей. Безпосередньо в продаж направлено 4300 тисяч квитків, 80 відсотків з яких мають бути реалізованими в Іспанії. Але там їх купують дуже повільно — самперед через національну звичку іспанців усе відкладати «на потім». До того ж і правила продажу досить складні: в одному з майже трьох тисяч відділень банку «Банесто дателен» — офіційного розповсюджувача квитків — треба залишити формуляр з точними даними про себе, пред'явити паспорт і відразу ж оплатити вартість необхідних квитків, хоча одержати їх можна лише у квітні 1992 року. І хоча тим, хто платить за квитки більш як 25 тисяч песет (близько 400 марок ФРН), дарують хронометр, іспанці не дуже поспішають. Тим часом англійці, французи та німці вважають, що оргкомітет надто багато квитків зарезервував для своїх співвітчизників та «потрібних» гостей.

Погляд

У КИТАЯНОК — ФАВОРИТКА НАША

У зв'язку з організацією першого в історії соціалістичного Китаю конкурсу краси КНР і США готуються створити спільне розважальне шоу за участю китайських красунь у традиційному карнавалі «Гавайські тропіки». Це не можна назвати сенсацією, бо вже йшлося про наміри провести конкурс під умовною назвою «Красуня із Забороненого міста». В той час тут зібралися тендітні пекінські дівчата й серед них зірка — манекенниця Лу Наша, явна фаворитка і кандидат у переможниці змагання, до речі, член Комуністичної спілки молоді Китаю... На тому все й закінчилося, бо Держрада КНР не дозволила проведення конкурсу, побоюючись, можливо, згубного впливу «буржуазної лібералізації». Проте «красуні з китайською специфікою», як їх назвав спонсор майбутнього карнавалу, вже серйозно заявили про себе і мають шанс на успіх у конкурсах краси подібного рангу.

Фото ТАРС.

Продиктовано в номер

НІМЕЦЬКІ КАНІКУЛИ

У ФРН літня пора змушує всіх забути про політику і згадати, що треба й відпочити. Про це, щоправда, не скажеш, почитавши останні номери німецької преси чи переглянувши інформаційні випуски телепрограм. Насиченість інформацією не зменшується.

Зовнішня і внутрішня політика Радянського Союзу — постійні теми на сторінках основних німецьких видань. Преса продовжує аналізувати результати зустрічі в Лондоні, підкреслюючи надто стриману позицію глав індустріальних держав. Номер тижневика «Парламент», який відображає офіційну парламентську позицію, присвячено Радянському Союзу. Окрема сторінка розповідає про відносини між Горбачовим і Єльциним та шлях, яким пройшли ці політики за останні роки. Значне місце на сторінках «Парламенту» займає інформація про ситуацію на Україні. Зокрема, матеріал Штеффі Енгерд, присвячений страйковому руху, інформує про останні демонстрації та перебування шахтарів у Києві. Крім того, цей тижневик подає розгорнуте інтерв'ю з Юрієм Щербаком на матеріал Андрія Глазового про події на Чорнобильській АЕС, політичні та економічні причини трагедії. Місцева преса землі Гессен повідомляє про прибуття до Франкфурта чергової групи дітей, які постраждали від наслідків аварії.

«Франкфуртер рундшау» широко представляє внутрішньополітичну ситуацію в Німеччині і зазначає падіння курсу марки щодо долара. При цьому йдеться про «поїдання» марки Східної Німеччини. Це дозволяє оглядачеві звинуватити фінансові органи в неспроможності контролювати ситуацію і розхитуванні фінансової політики.

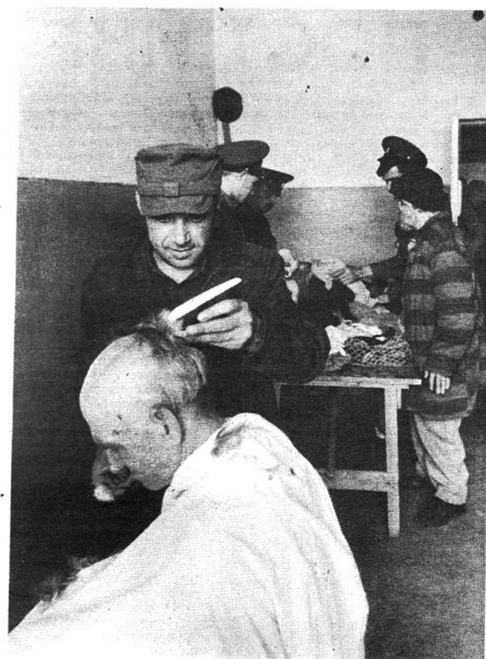
Довгий час у Німеччині дискутувалася тема побудови на місці колишнього концентраційного табору Равенсбрюк супермаркету. Мотивуючи проблемами місцевого населення, місцева влада дозволила будівництво, але останнє повідомлення свідчить про скасування цього рішення. Супермаркет буде побудовано в іншому місці.

Телевізійне агентство ЦДФ інформує про зустріч на німецько-австрійському кордоні канцлера ФРН Гельмута Коля і президента Франції Франсуа Міттерана.

А канікули тривають...

Тарас ПЕТРІВ, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Франкфурт — Кассель.

МАЛЕНЬКА ПОТОЙБІЧНА РАДІСТЬ

ВОЄНМОРИ хваляться так: один матрос — матрос, два матроси — взвод, три матроси — батальйон...

А як хвалитися їм?

Може, так: один зек — півзека, три зеки — півтора?

Річ у тім, що вони мешкають у єдиній на Україні колонії суворого режиму для інвалідів. Це — у Софіївському районі Дніпропетровської області. Так, тут є і безногі, і безрукі, й інші безталанні люди, покарані, по суті, двічі — Долею і Законом. А перед Законом, як відомо, рівні всі. І навіть, якщо від тебе лишилася тільки половина, свій строк ти мотаєш за цілого.

Мовиться це не для того, аби когось розчулити.

Воно є — так, як є.

І якщо ви ненароком вріжете пальця на новій кухонній дощечці, лакованій і слизькій з одного боку,— ви навіть не дізнаєтеся, що ту дощечку, можливо, вистругували, випилювали і лакували саме вони.

На дощечці про це не написано.

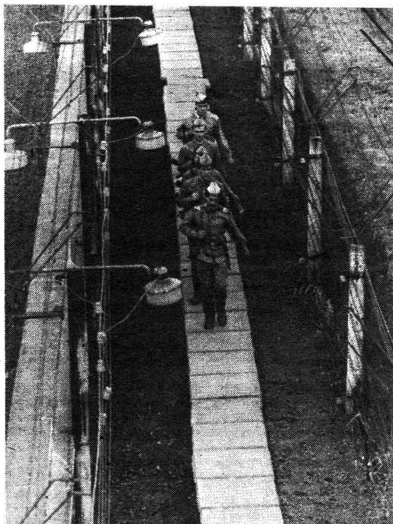
...Іноді вони, як усі люди, вмирають.

Труну їм роблять там, і ховають теж там.

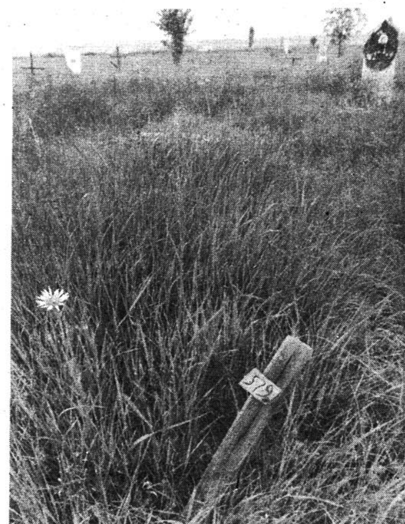
Але на могилі, як на отій кухонній дощечці, не пишуть імені. Тільки номер. Для нинішніх часів це добре — лежати на цвинтарі анонімно. Бо прийде хтось, чистий перед законом, поглумиться над могилою, знічев'я, як воно тепер заведено, — але твоє ім'я не валятиметься на цвинтарній стежці, і тобі чи не вперше буде весело: «Ну, що, дістали?»

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

ПОСТІЙНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

У самому центрі міста, в двох хвилинах ходу від Московської міської Ради, на вулиці Станкевича розташувалося Постійне представництво України. Про його роль у житті республіки, функції і роботу розповідає заступник постійного представника Кабінету міністрів УРСР при Кабінеті міністрів СРСР Олексій ТАРУШКІН.

НАШ СПЕЦІАЛЬНИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ПЕРЕДАЄ З МОСКВИ

— Постійне представництво України працює у Москві з 1918 року. З історичним нівелюванням ролі республік в управлінні Союзом, звичайно, було зведено до мінімуму і значення усіх постпредств. Перебудова зробила крок до їх відродження.

— Після прийняття Декларації про державний суверенітет України ставлення до нас різко змінилося. Тепер з нами розмовляють, як з рівними. І міністерства, і відомства, і члени уряду, і прем'єр. Уже не перебивають, як раніше, під час виступів, а вступають у діалог, переконують, доводять.

Якщо колись нашим завданням було проштовхування питань, які зачіпають інтереси України, тут, у Москві, і стеження за їх розробкою на рівні мовчазного споглядання, то тепер ми відчули, нарешті, себе представниками могутньої держави, нехтувати інтересами якої ніхто не має права. Усі документи, які якимось чином стосуються України, нині узгоджуються з нами.

Сьогодні Україна багато питань взяла на себе. Тому проблем у нас дещо поменшало. Але найважливіші залишилися. Це — фінанси, матеріальні ресурси, армія тощо.

— Чи змінилося ставлення до вас представників іноземних посольств, які знаходяться у Москві?

— Раніше майже ніяких відносин не було. Тепер ми досить часто приймаємо їхніх відповідальних осіб, розмовляємо, ділимося враженнями. Посольства через нас почали активно налагоджувати зв'язки з Україною. Ми організовуємо їм поїздки до Києва, де вони мають змогу безпосередньо виходити на організацію чи установу, яка їх цікавить.

— Отже, це посередницька діяльність?

— Так. Дуже багато приходять і запитують: що таке Україна, які у неї можливості, що там є, чого їй треба? Просять налагодити зв'язки. Нещодавно був, наприклад, посол Ямайки містер Томпсон. Україна купує на Ямайці глинозем для переробки його на Миколаївському глиноземному заводі. Ця земля містить алюміній, тому це нам вигідно. А от посол Ямайки тільки й знає, що їхня сировина надходить кудись у Миколаїв, на якусь Україну. Тому-то він дуже довго розпитував про республіку і тепер найближчим часом збирається до Києва. Може, каже, торговельні відносини налагодимо.

— Чи вивчаєте ви питання формування союзного фонду і чи впливаєте на їх розробку?

— Ми ознайомлюємося з усіма документами та з ходом їх підготовки, опрацьовуємо закони, робимо поправки. Матеріали направляємо до Кабінету міністрів України чи Держплану для ознайомлення і погодження. Якщо треба, запрошуємо представників цих організацій до себе, щоб тут, на місці, спільно попрацювати.

— Які питання ви можете вирішувати самостійно, без консультації з Кабінетом міністрів?

— Важко сказати. Все залежить від рівня нашої підготовки в тій галузі, про яку йдеться. Останнім часом склалася добра традиція, коли всі керівники України, які приїжджають до Москви, обов'язково заходять до нас. Ми знайомимо їх зі справами і, таким чином, завжди знаємо ставлення уряду до того чи іншого питання. А це, в свою чергу, дозволяє більшість з них вирішувати самостійно.

— Які інформаційні функції виконує представництво?

— Кожні два тижні посилаємо Кабінету міністрів інформацію про те, як вирішуються ті чи інші питання, що ставилися республікою, і ті, про які ми щойно довідалися. Наприклад, десь щось готується, а на Україні про це нічого не знають. Наші представники негайно передають інформацію на Україну. Випереджаємо дії на підготовчому етапі.

— Це своєрідна розвідка чи якісь окремі її елементи?

— Можна сказати і так, і так, адже цим займається будь-яке постійне представництво чи посольство. Уряд повинен знати, що можуть «підсунути» йому представники міністерств для підпису. І коли виходить цей документ, відразу сказати, попередньо все зваживши: це пригодиться, а це — ні. Наприклад, нещодавно в Держплані «таємно» готували закон про підпорядкування підприємств. Ми дізналися про це і сповістили Вітольда Фокіна. І перед тим, як цей документ мав розглядатися в Кабінеті міністрів, наш прем'єр виступив і висловив невдоволення його змістом. Таким чином, змусив союзне міністерство розробляти закон заново. Але на цей раз уже разом з нами.

— Багато разів чув від директорів наших підприємств, що сьогодні постпредство потрібне їм лише для допомоги у влаштуванні під час відрядження до Москви. Мовляв, свої справи вони можуть вирішувати самостійно.

— Все це так, ми вже почали перехід на ринкові відносини і, дійсно, повинні самі про себе дбати. Але ж на території майже всіх республік Союзу є підприємства, власник яких — Україна. В основному це лісозаготівельні організації. Саме вони часто і звертаються по нашу допомогу.

— А чи допомагаєте ви у вирішенні, скажімо, суто побутових проблем звичайному громадянинові України, якщо він не представник якоїсь високої інстанції?

— Чомусь більшість із тих, хто звертається до нас, вважає, що ми є представниками уряду Союзу, які відповідають за Україну. Тому їхні заяви частенько потрапляють не за адресою, і ми переправляємо їх у відповідні інстанції.

І не пам'ятаю випадку, коли б відмовився робити те, що мені належить. Наприклад, кілька років тому звернувся до мене студент одного московського вузу. Українець. Його відрахували за якусь дрібницю. Довелось піти до самого міністра вищої освіти, щоб справедливість взяла гору. Часто допомагаємо й тим, хто, добиваючись прийому до якогось чинуші, змушений був провести у Москві досить тривалий час і внаслідок цього залишився без копійки. Виділяємо гроші на квиток додому і кілька карбованців на обід. Для цього маємо спеціальні кошти, виділені Міністерством соцзабезпечення.

Піклуємося і тими, хто приїхав за направленням до Москви на лікування, а тут йому сказали, що місць уже немає. Дзвонимо до головних лікарів, домовляємося.

Багато проблем з організацією виїздів на оздоровлення до іноземних держав дітей із зони чорнобильського лиха. Їхні документи на оформлення віз, як правило, завжди надходять із запізненням, за кілька днів до вильоту, і ми часто змушені кидати всю роботу, щоб зайнятися цими питаннями. Одне слово, таких проблем дуже багато.

— Чи берете ви участь у розподілі гуманітарної допомоги, яка надходить до СРСР?

— Лише в тому разі, коли звертаються особисто до нас. Наприклад, нещодавно президент фірми «Сіменс» попросив мене організувати поїздку на Україну для того, щоб він міг особисто надати нам кредит на 200 мільйонів марок. Але за умови, що ці гроші будуть використані під конкретну програму. Цим сьогодні і займаюся.

— Чи можете ви допомогти, коли українська фірма має труднощі у створенні спільного підприємства з іноземною?

— Такий випадок уже був. Один з колгоспів Луганської області рік тому підписав угоду про заснування СП по переробці продуктів тваринництва з фірмою Круппа. Домовились, що колгосп збудує приміщення для м'ясокомбінату, а німці поставлять обладнання і передадуть технологію виробництва. На якомусь етапі справа зупинилася, хтось із представників міністерств затягнув справу. Не дали кредиту, не дозволили торгувати і так далі. Довелося нам піти до заступника голови Кабінету міністрів Ситоряна і з'ясовувати питання з ним. Незабаром один цех уже почне давати продукцію.

Досить часто допомагаємо представникам СП і в організації зустрічей з керівниками міністерств, відомств чи уряду.

— Яке своє досягнення за останні роки ви вважаєте найсуттєвішим?

— У 1986 році ми добилися того, що планування будівництва житла в республіці було передано урядові України.

— Які проблеми, що стосуються діяльності представництва, є сьогодні найболючішими?

— Перш за все це саме Положення про постійне представництво, адже працюємо за документом, прийнятим у 1976 році. Саме його і треба привести у відповідність із Декларацією про державний суверенітет України. Адже змінилися і наші функції, і наша робота. Все інше можна вирішити після головного.

— Чи підтримуєте відносини з українськими культурологічними організаціями, які працюють на території Росії?

— У Москві діє українське культурне товариство «Славутич». І ми давно його, так би мовити, спонсорами. Підтримуємо матеріально, надаємо свій актовий зал для їхніх зустрічей і конференцій, допомагаємо в організації різних заходів. Крім того, з виникненням «Славутича» ми вирішили віддати їм приміщення, де раніше був наш склад. До речі, особисто Вітольд Фокін підтримав цю ідею і сьогодні реконструкція будинку вже на стадії завершення.

— Чим будете займатись найближчими місяцями?

— Одне з найважливіших завдань — організація пресцентру, який знайомив би всіх бажаючих з політичним і економічним становищем на Україні і допомагав збирати необхідну нам інформацію.

— Як відзначали першу річницю Декларації?

— Особисто я їздив на святкування до Києва. Решта працівників мали вихідний. У наступному ж році спробуємо організувати святкування в Москві. Поки що не знаю, як це зробити, але надіюся, що згодом кілька заходів все-таки придумаємо. Час покаже...

Інтерв'ю вів Андрій БОЄЧКО.

Вісті з Рад

КРИЗА ВЛАДИ У БУЗІВЦІ

Не на кожній географічній карті навіть обласного масштабу знайдете ви Бузівку, що у Магдалинівському районі. Однак це не завадило віддаленому донедавна богом і людьми забутому селу стати сьогодні чи не найвідомішим у нас. Слава, на жаль, невесела: за неповні півтора року нинішнього скликання тутешньої сільської Ради подав у відставку четвертий її голова, і обрано, відтак, п'ятого.

Чим пояснити суцільну нестабільність, кризу влади Бузівської сільради, з якої ніяк не вдається виборсатися, — це, здається, великого секрету не становить. Нічого ж бо в забудові та упорядкуванні, постачанні, забезпеченні села не змінюється, навпаки — гіршає. Але чому депутати сільради безпорадні щось вирішити, вплинути на ситуацію?

Тлумачень на цей рахунок вистачає. І «район», в якому звикли по-старому «правити», не дає розвернутися, позбавляє депутатів реальних важелів. І в складі обраних переважають покірні та зговірливі. Натякають, коротше, ледве не на навмисну компрометацію влади Ради. З другого боку, подейкують, наче «домашні» депутати просто не володіють досвідом самостійного господарювання у себе вдома. Або, за добре уже відомою звичкою, говорять про фатальну відсутність механізмів реалізації тих нових законів, які понаприймали вище. Хоч є і така думка: навіщо зайве мудрувати, коли механізм простий, як дишло — засукуй рукави і працюй...

Міркувань, повторюю, багато, але ось ясних і однозначних відповідей катма. Особисто мені здається, що всерйоз їх і не збираються з'ясовувати. Сприймають бузівські перипетії іронічно, з гумором, як курйоз нашої суперечливої дійсності — і не більше. Лишається, мовляв, тільки посміятися. А шкода. Смішного мало для мешканців села. Звідти, з Бузівки, можна, гадаю, чітко та узагальнено розгледіти парадокси, справжні причини негараздів нинішньої депутатської влади і вище, на рівні району чи й області. Якщо, звичайно, захотіти.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровська область.

ГОРЕ-БАЗА БІЛЯ ФЕРМИ

З села Руське Поле Тячівського району на адресу народного депутата УРСР Володимира Яворівського надійшла тривожна телеграма. Її підписали учні та вихователі Степанівської середньої школи Сарненського району Рівненської області. У терміновому повідомленні йшлося про нелюдські умови оздоровлення, в які потрапили діти з Чорнобильської зони.

Виявилося, що Рахівське турбюро «Тиса» та радгосп-завод «Руськополівський» уклали договір на тимчасове використання гуртожитку та їдальні господарства як бази відпочинку. Але для цього не створили навіть елементарних умов: немає належного медичного обслуговування, неякісне харчування, ніяких умов для спортивного оздоровлення дітей. До всього цього додається центральна перевантажена автотранспортом вулиця, яка проходить поряд, сусідство з тваринницькою фермою тощо. За таких умов, звичайно, важко гартувати та поправляти здоров'я. Тому учні через три дні після прибуття покинули горе-базу відпочинку. Їх зрозуміти можна.

А от директорів «Тиси» Володимира Вайсермана та радгоспу-заводу Василя Мірявця, які допустили згадане грубе порушення, зрозуміти важко. У погоні за прибутками вони знехтували найдорожчим — здоров'ям дітей.

Справу розглянуто на комісії облвиконкому. Її передано для притягнення винних до відповідальності Тячівському та Рахівському райвиконкомам, а також обласному туристсько-екскурсійному об'єднанню.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Ужгород.

ЗАБОЛОЧЕНА СОВІСТЬ

І справді: не той тепер Миргород, Хорол-річка не та...

Разом із віянням урбанізації сюди, в аграрну глибинку Полтавщини, долинув і модний клич: «Усе краще — дітям».

Це досить дивовижне схрещення породило оригінальне дитя — Хорольський молоконсервний комбінат дитячих продуктів.

Підприємство виросло за вказівкою згори. Пішла продукція, теж згідно з виданим розрахунком проектної потужності. Спершу все було чинно-благородно. Продукція призначалась малюкам, а премія — дядям. І жилось останнім, як вареникам у маслі.

Раптом — грім серед ясного неба. Замість омріяної премії запахло великим штрафом. Чому? Бо, виявляється, комбінат видає не тільки хороше, а й погане.

Усе краще — дітям. А кому — все гірше? Цього, на жаль, ні в застійні, ні в перебудовчі часи ніхто не сказав. Згодом усе-таки знайшовся мудрагей, який підказав, куди подіти все погане — в очисні споруди. Їх майже десятиріччя проектували й будували. Схему біологічного очищення стічних вод майстрували на науковій основі. І не якась там дика бригада чаклувала, а спеціалісти з Харківського проектного інституту «Водкомунпроект» розробляли ту схему. А коли, нарешті, склепали — вийшло ні в тин ні в ворота.

Як згодом пояснив директор комбінату М. Гавриленков, цей метод очистки не до кінця був вивчений у нашій країні. Чому він не здобув широкого застосування у вітчизняній практиці? Через недосконалість і неефективність роботи окремих елементів очисних споруд.

Ретельно дегустуючи зразки дитячих продуктів, директор у затишному кабінеті зітхав, а тим часом Хорол ще більше забруднювався.

І ось Полтавський обласний комітет охорони природи висунув претензію, намагаючись захистити навколишнє середовище. Гавриленков не розгубився і видав альтернативну заяву:

— Я неодноразово просив погодити питання про включення до складу елементів очисних споруд біологічного ставка. І тимчасово замість того ставка на період будівництва нових очисних споруд і їх пуску в роботу використати існуюче болото...

Мовляв, саме в те болото ми і шуруємо очищені води. Бо ж воно не є перлиною природних національних скарбів. Та й землевласник (радгосп-технікум) не перечить ввести його до складу очисних споруд. І взагалі, мовляв, через що тарарам?

Справді, молочноконсервний комбінат скидав води, але куди? Не в ставок заплави річки Хорол, а в болото — не придатне для корисних цілей і майже нічийне. До того ж річка з болотом не такі близькі родичі. Між ними пролягло кілька кілометрів степу. Отож нічого церемонитися з безрідним болотом. У разі виробничої потреби воно виконає роль паличкивиручалочки.

Ось і в день, коли робилися замірювання, три мулові майданчики і два біофільтри ремонтували. Перевантаження очисних споруд проти проектної потужності становило дві тисячі кубометрів. Воно не таке вже й відчутне і сприяло лише частковому скиданню вод.

Позов про стягнення з комбінату круглої суми справив на його дирекцію враження урагану, що загрожував вирвати із каси броньований сейф. Випнувши бюрократично - адміністративні груди, Гавриленков кинувся на віконце каси, мов на амбразуру, і пристрасно вигукнув:

— Методика определения ущерба истцом применена неправильно...

А свій непохитний намір захищати фінанси комбінату підтвердив письмово:

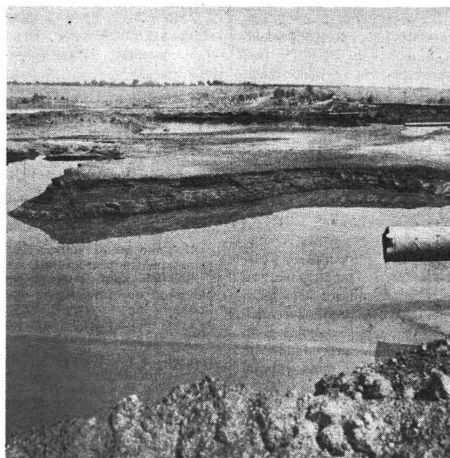
— Методичні рекомендації щодо визначення збитків, затверджені в 1983 році, застаріли. Бо постанова ЦК КПРС та уряду «Про докорінну перебудову справи охорони природи в країні» передбачає розробку нових нормативів плати за викиди забруднюючих речовин у навколишнє середовище.

Овва! Варварський, безжальний наступ на природу не вдалося видати за перебудову. Бо ж факт забруднення водного середовища заплави річки Хорол неочищеними стічними водами доведено двостороннім актом.

Держарбітраж УРСР стягнув з комбінату 21.510 карбованців збитків на користь обласного комітету охорони природи і 860 карбованців держмита в доход місцевого бюджету.

Може, хоч тепер у Хоролі перестануть перетворювати ставок на болото...

Володимир СЕМЕНО.
Полтавська область.

МЕРТВА ЗОНА

Колись тут квітував сад. Тепер 200-гектарна площа стала мертвою. На 30-метровій глибині лежать жужелиця й попіл. Це «добро», що йде по трубах від Ладижинської ДРЕС, продовжує накопичуватись. Приїжджають сюди з Кіровоградської, Вінницької та інших областей і практично за безцінь (скажімо, тонна попелу коштує 3,75 карбованця, а жужелиці — 1,75) забирають цей будівельний матеріал. А могло б бути по-іншому. Могло б, якби років двадцять тому при проектуванні і будівництві станції в Ладижині подумали ще й про спорудження підприємства по використанню цих відходів (наприклад, блочного заводу). Користь від того, як і екологічний ефект, були б неоціненними. Не подумали.

І тепер у Ладижині ДРЕС — серед найперших забруднювачів води й повітря. Крім того, в області станція є найбільшим поглиначем води. Щодоби їй треба 53000 тисячі кубометрів, або в 30 разів більше, ніж місту Вінниці.

Стоїмо на місці, куди витікають по трубах відходи. Сумна й неприваблива картина: села Заозерне і Василівка Тульчинського району можуть будь-коли загинути, потонути в нечистотах, якщо зірве дамбу. Чи може таке трапитись? Може, адже відходи прибувають і прибувають (з початку року накопичено 290600 тонн, а в минулому — 689921 тонну). Автомобілі сьогодні просто не в змозі транспортувати таку величезну кількість жужелиці й попелу, та й замовників стільки нема.

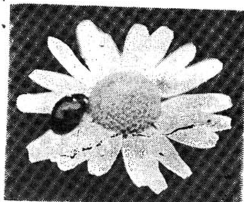
То який же вихід?

Розмовляємо з начальником гідроцеху Ладижинської ДРЕС Юрієм Кульком. Юрій Олексійович розповідає, що розпочали будівництво блочного і гравелітового заводів, планується також спорудження цегельного. Шукають замовників для бартерного обміну: попіл — на цемент 1 т. п. Розраховували на спеціальне звалище для попелу, але поки що це — віддалена перспектива. От і виходить, як колись: живемо надіями на завтрашній день. У минулому хтось за спорудження ДРЕС нагороди одержував, а вони, виконроби сучасності, усі біди й недоробки пожинають. Прикро, звичайно, але становище слід виправляти. Отож нині головне завдання — ліквідувати, транспортувати кудись відходи, загальний об'єм яких сягає 18 мільйонів кубічних метрів. І поруч — два села, під прямою загрозою життя людей (не кажемо вже про те, що вони опинилися в оточенні забрудненого повітря).

То зробімо все, аби стати господарями на власній землі.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Ладижин.

Фото Валентина ХОМЛАКА.

НУ, ЖУК, ПОСТРИВАЙ!

У боротьбі з колорадським жуком ефективним є препарат «Текінсект-3» — пиретроїдний інсектицид контактної дії.

Перш ніж іти в атаку на картопляного пожирача, треба збовтати рідину, розвести в 50 літрах води (близько 6 відер). Цього достатньо для обробки п'яти соток городу. Цікаво, що результати кращі, коли обприскувати ввечері.

Препарат екологічно безпечний і малотоксичний для людини. Він повністю дезактивується протягом двох-трьох тижнів після «купання» жуків. Але дотримуватися правил безпеки — не зайве. Особливо треба остерігатися потрапляння препарату в харчові продукти.

Володимир ОЛЕФІРЕНКО.

ЧИ Є ЗБРОЯ ПРОТИ КОЛОРАДСЬКОГО?

Третє десятиліття боремося з колорадським жуком. Метод один — отрутохімікати. Хто дужий, той носить обприскувач на плечах. Старі люди — просто віниками скроплюють свої ділянки картоплі. Не знаю, як жуки, а люди достатньо споживають цих препаратів. Для нас, власників картопляних ділянок, — це чума.

Хочу звернутися до зарубіжних картоплярів. Можливо, вони поділяться своїм досвідом боротьби з цим шкідником? Більш ефективними, а головне безпечними засобами.

Сергій ПЕТРОВ,
голова профкому колгоспу «Більшовик» Гайсинського району Вінницької області.

І ТАК РОБЛЯТЬ...

Від ветерана війни і праці, пенсіонерки О. Борисенко з Козятина довідалися про дещо спрощений, але, можливо, досить надійний метод боротьби із колорадським жуком. Абсолютно заперечуючи хімічні засоби, вона нагромадила власний досвід, про який розповідає так: «Постійно визбирувала жуків у відерце, не застосовуючи отрутохімікатів. Помітила, що найефективніше знищувати шкідників восени під час збирання врожаю. В цей час зіпсовану бульбу, помідори складаю купками — готую годівниці для жуків. Ось тут їх і найлегше знищувати. Думаю, чим менше заляже жуків на зимівлю, тим менше їх з'явиться і навесні. Саме в цей час потрібно їх доконати тими нечисленними одиницями, не давши розмножуватись. Ми, дачники, переконались: спроможні подолати цього лютого ворога. Але треба, щоб жука знищували всі. Бо нерідко спостерігаємо, як «емігранти» прибувають з інших городів»...

Можливо, хтось знає більш ефективні засоби боротьби із шкідником? Раді про них дізнатися і ми.

Позаторік, приїхавши пізнього груднeвого вечора до рідного села на Житомирщині, наближався до отчої оселі. Під ногами поскрипував осяяний місяцем сніг. І раптом: ш-шуг, ш-шуги — заметлялися по білому покрову чорні тіні. Завмер на якусь мить, по спині мурашки поповзли.

А вже в хаті за вечерею мати кажуть: «Та то ж сови наші на полювання подалися. Вони й з-під снігу мишей-полівок дістають». Чому, думаю, наші? А вранці зрозумів: на великій пухнастій ялині, що росте під вікном, відпочивало з півтора десятка нічних мисливців, яким споконвіку приписують неабияку мудрість. Їх зігрівало грудневе сонце, хоч і кажуть, що сови його не люблять. Неправда! Дбаймо ж, люди, щоб і в цих дещо таємничих мешканців нашої землі завжди було місце під сонцем.

Євген **УКРАЇНЕЦЬ.**

Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Закон Української Радян

ПРО ГРОМАДЯНСТВО У

Громадянство Української РСР визначає постійний правовий зв'язок особи і Української держави, який знаходить своє відбиття в їх взаємних правах та обов'язках.

Право на громадянство Української РСР є невід'ємним правом людини на Батьківщину. Ніхто не може бути довільно позбавлений громадянства або права змінити громадянство. Українська РСР має забезпечувати охорону і захист прав, свобод й інтересів громадян республіки.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Громадянство в Українській РСР

В Українській РСР існує єдине загальнореспубліканське громадянство.

Стаття 2. Належність до громадянства Української РСР

Громадянами Української РСР є:

1) особи, які на момент набрання чинності цього Закону постійно проживали в Українській РСР протягом десяти (варіант — п'яти) років;

2) особи, які набули громадянство Української РСР відповідно до цього Закону.

Стаття 3. Документ, що підтверджує громадянство Української РСР

Документами, які підтверджують громадянство Української РСР, є свідоцтво про народження, паспорт громадянина Української РСР.

Порядок видачі паспорта громадянина Української РСР визначається Положенням про паспорти Української РСР, яке затверджується Верховною Радою Української РСР.

Особи, які протягом двох років (з моменту набуття чинності цього Закону) не одержали паспорт Української РСР, не вважаються громадянами Української РСР.

Стаття 4. Збереження громадянства Української РСР при одруженні та розірванні шлюбу

Одруження громадянина або громадянки Української РСР з особою, яка перебуває в громадянстві іншої держави, або з особою без громадянства, а також розірвання такого шлюбу не змінюють їхнього громадянства.

Зміна громадянства одним із подружжя не веде до зміни громадянства другого.

Стаття 5. Збереження громадянства Української РСР особами, які проживають за межами республіки

Проживання громадянина Української РСР за межами республіки не позбавляє його громадянства Української РСР.

Стаття 6. Захист державою громадян Української РСР за кордоном

Українська РСР здійснює захист громадян, які перебувають за межами республіки.

Дипломатичні представництва і консульські установи Української РСР, їхні службові особи зобов'язані вживати заходів забезпечення громадянам республіки можливості користуватися в повному обсязі правами, наданими їм законодавством країни перебування, міжнародними договорами, учасниками яких є Українська РСР і держава перебування, і міжнародними звичаями, в установленому законодавством порядку захищати їхні інтереси, що охороняються законом, а при необхідності вживати заходів для відновлення порушених прав українських громадян.

Стаття 7. Неприпустимість видачі громадянина Української РСР іноземній державі

Громадянин Української РСР не може бути виданий іншій державі.

Стаття 8. Невизнання за громадянином Української РСР належності до громадянства іншої держави

За особою, яка є громадянином Української РСР, не визнається належність до громадянства іншої держави.

Стаття 9. Особи без громадянства

Особи, які проживають на території Української РСР і не є громадянами Української РСР та не мають доказів своєї належності до громадянства іншої держави, вважаються особами без громадянства.

Стаття 10. Законодавство про громадянство в Українській РСР

Громадянство Української РСР регулюється Конституцією Української РСР, цим Законом, прийнятими відповідно до них іншими законодавчими актами Української РСР.

Питання законодавчого регулювання громадянства на території республіки входить до виключної компетенції Верховної Ради Української РСР.

II. НАБУТТЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 11. Підстави набуття громадянства Української РСР

Громадянство Української РСР набувається:

1) за народженням;

2) через прийняття до громадянства Української РСР;

3) через поновлення у громадянстві;

4) за підставами, передбаченими міжнародними договорами Української РСР;

5) за іншими підставами, передбаченими цим Законом.

Стаття 12. Громадянство дітей, батьки яких є громадянами Української РСР

Дитина, батьки якої на момент народження перебували в громадянстві Української РСР, є громадянином Української РСР незалежно від того, чи народилася вона на території Української РСР чи за її межами.

Стаття 13. Громадянство дітей, один з батьків яких є громадянином Української РСР

При різному громадянстві батьків, з яких один на момент народження дитини перебував у громадянстві Української РСР, дитина є громадянином Української РСР:

1) якщо вона народилася на території Української РСР;

2) якщо вона народилася поза межами республіки, але батьки або один з них у цей час мали постійне місце проживання на території Української РСР.

При різному громадянстві батьків, з яких один на момент народження дитини перебував у громадянстві Української РСР, якщо в цей час обоє з батьків мали постійне місце проживання поза межами республіки, громадянство дитини, яка народилася поза межами Української РСР, визначається за письмовою згодою батьків.

Дитина, один з батьків якої на момент її народження перебував у громадянстві Української РСР, а другий був особою без громадянства чи невідомим, є громадянином Української РСР незалежно від місця народження.

У разі встановлення батьківства дитини, мати якої є особою без громадянства, а батьком визначається громадянин Української РСР, дитина, яка не досягла 14 років, стає громадянином Української РСР незалежно від місця народження.

Стаття 14. Набуття громадянства Української РСР дітьми осіб без громадянства

Дитина осіб без громадянства, що мають постійне місце проживання в Українській РСР, і яка народилася на території республіки, є громадянином Української РСР.

Стаття 15. Громадянство дітей, батьки яких невідомі

Дитина, яка перебуває на території республіки, обоє з батьків якої невідомі, є громадянином Української РСР.

Стаття 16. Прийняття до громадянства Української РСР

Іноземні громадяни та особи без громадянства можуть бути за їхніми клопотаннями прийняті до громадянства Української РСР.

Умовами прийняття до громадянства Української РСР є:

а) відмова від громадянства іншої держави;

б) згода принести присягу Українській РСР. Текст та порядок принесення присяги затверджується Верховною Радою Української РСР;

в) постійне проживання на території Української РСР протягом останніх десяти років (варіант — протягом останніх п'яти років);

г) володіння українською мовою.

Це правило не поширюється на осіб, які виявили бажання стати громадянами Української РСР, за умов, якщо вони народились чи довели, що хоч би один з їхніх батьків, дід чи баба народилися на її території і не перебувають в громадянстві інших держав;

д) наявність постійних законних джерел існування;

є) знання Конституції Української РСР (варіант — знання засад конституційного ладу Української РСР).

У громадянство Української РСР не приймаються особи, які:

а) вчинили злочини проти людства чи здійснювали геноцид, чинили насильницькі дії проти національної державності України;

б) засуджені до позбавлення волі за тяжкі злочини;

в) визнані у встановленому законом порядку хронічними алкоголіками, наркоманами або такими, що заподіяли шкоду здоров'ю або моральності населення.

Стаття 17. Поновлення громадянства Української РСР

Особа, яка раніше перебувала у громадянстві Української РСР, може бути за її клопотанням поновлена у громадянстві Української РСР.

III. ПРИПИНЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 18. Підстави припинення громадянства Української РСР

Громадянство Української РСР припиняється:

1) внаслідок виходу з громадянства Української РСР;

2) внаслідок втрати громадянства Української РСР;

3) внаслідок позбавлення громадянства Української РСР;

4) за підставами, передбаченими міжнародними договорами Української РСР;

5) за іншими підставами, передбаченими цим Законом.

Стаття 19. Вихід з громадянства Української РСР

Вихід з громадянства Української РСР здійснюється за клопотанням особи в порядку, встановленому цим Законом.

У виході з громадянства Української РСР може бути відмовлено, якщо особа, яка порушила клопотання про вихід, має невиконані зобов'язання перед державою або майнові зобов'язання, з якими пов'язані суттєві інтереси громадян чи державних та громадських об'єднань.

Вихід з громадянства Української РСР не допускається, якщо особу, яка порушила клопотання про вихід, притягнуто до кримінальної відповідальності, як обвинуваченого або щодо неї є вирок суду, який набрав законної сили і підлягає виконанню, або якщо вихід особи з громадянства Української РСР суперечить інтересам державної безпеки республіки.

Стаття 20. Втрата громадянства Української РСР

Громадянство Української РСР втрачається:

1) внаслідок вступу особи на військову службу, до служби безпеки, міліції, органів юстиції або в інші органи державної влади та управління в іноземній державі;

2) якщо особа, яка постійно проживає за кордоном, не стала на консульський облік без поважних причин протягом п'яти років;

3) якщо громадянство Української РСР набуто внаслідок свідомого подання завідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів.

Громадянство Української РСР втрачається з моменту реєстрації цього факту повноважними державними органами, зазначеними в статтях 31 і 32 цього Закону.

Стаття 21. Позбавлення громадянства Української РСР

Позбавлення громадянства Української РСР може мати місце у виняtковому випадку тільки щодо особи, яка проживає за кордоном, якщо вона вчинила дії проти державності України.

Позбавлення особи громадянства Української РСР не змінює громадянства її подружжя і дітей.

IV. ГРОМАДЯНСТВО ДІТЕЙ ПРИ ЗМІНІ ГРОМАДЯНСТВА БАТЬКІВ І ПРИ УСИНОВЛЕННІ

Стаття 22. Зміна громадянства дітей у випадку зміни громадянства батьків

При зміні громадянства батьків, внаслідок якої обоє стають громадянами Української РСР або обоє виходять з громадянства Української РСР, змінюється відповідно громадянство їхніх дітей, які не досягли 14 років.

Якщо відомий один із батьків дитини, то при зміні громадянства цього батька відповідно змінюється громадянство дитини, яка не досягла 14 років.

Стаття 23. Збереження громадянства Української РСР дитиною, над якою встановлена опіка або піклування

Якщо обоє з батьків або один з батьків дитини, яка проживає на території Української РСР, виходять з громадянства Української РСР і при цьому не беруть участі у вихованні дитини, над якою встановлена опіка або піклування громадян Української РСР, дитина за клопотанням батьків, опікуна або опіклувальника зберігає громадянство Української РСР.

Стаття 24. Набуття дітьми громадянства Української РСР у випадку набуття громадянства Української РСР одним з батьків

Якщо громадянином Української РСР стає один з батьків, а другий залишається іноземним громадянином, дитина може набути громадянства Української РСР за клопотанням про це батька, який набуває громадянства Української РСР.

Якщ
раїнсьь
батькі
ся осо
дитина
риторії
мадяни
РСР.

Якщ
інської
батькі
ся осо
дитина
жами
же нас
раїнсь
н т
як
Украї

Ста
дітьми
інської
одного
ства У

Якщ
раїнсь
з
ської
громад
РСР.
батькі
громад
РСР.
ти доз
дянств

Ста
громад
Р

Дит
громад
грома
люють
кої Р
Украї

Дит
грома
лює п
є гр
к
б
нином

Дит
грома
лює п
є гро
РСР,
раїнс

Дит
грома
лює п
є гро
РСР,
грома
нином
згодо

Ста
дітьм
ської
ня

Ди
ном
новле
дянам
друж
мадян
РСР,
грома
мадян
За кл
такій
волен
Украї

Ди
ном
новле
дянст
ружж
мадя
а дру
мадя
дянст

Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки

ПРО ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Проект

є) знання Конституції Української РСР (варіант— знання засад конституційного ладу Української РСР).

У громадянство Української РСР не приймаються особи, які:

а) вчинили злочини проти людства чи здійснювали геноцид, чинили насильницькі дії проти національної державності України;

б) засуджені до позбавлення волі за тяжкі злочини;

в) визнані у встановленому законом порядку хронічними алкоголіками, наркоманами або такими, що заподіяли шкоду здоров'ю або моральності населення.

Стаття 17. Поновлення громадянства Української РСР

Особа, яка раніше перебувала у громадянстві Української РСР, може бути за її клопотанням поновлена у громадянстві Української РСР.

III. ПРИПИНЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 18. Підстави припинення громадянства Української РСР

Громадянство Української РСР припиняється:

1) внаслідок виходу з громадянства Української РСР;

2) внаслідок втрати громадянства Української РСР;

3) внаслідок позбавлення громадянства Української РСР;

4) за підставами, передбаченими міжнародними договорами Української РСР;

5) за іншими підставами, передбаченими цим Законом.

Стаття 19. Вихід з громадянства Української РСР

Вихід з громадянства Української РСР здійснюється за клопотанням особи в порядку, встановленому цим Законом.

У виході з громадянства Української РСР може бути відмовлено, якщо особа, яка порушила клопотання про вихід, має невиконані зобов'язання перед державою або майнові зобов'язання, з якими пов'язані суттєві інтереси громадян чи державних та громадських об'єднань.

Вихід з громадянства Української РСР не допускається, якщо особу, яка порушила клопотання про вихід, притягнуто до кримінальної відповідальності, як обвинуваченого або щодо неї є вирок суду, який набрав законної сили і підлягає виконанню, або якщо вихід особи з громадянства Української РСР суперечить інтересам державної безпеки республіки.

Стаття 20. Втрата громадянства Української РСР

Громадянство Української РСР втрачається:

1) внаслідок вступу особи на військову службу, до служби безпеки, міліції, органів юстиції або в інші органи державної влади та управління в іноземній державі;

2) якщо особа, яка постійно проживає за кордоном, не стала на консульський облік без поважних причин протягом п'яти років;

3) якщо громадянство Української РСР набуто внаслідок свідомого подання завідомо неправдивих відомостей або фальшивих документів.

Громадянство Української РСР втрачається з моменту реєстрації цього факту повноважними державними органами, зазначеними в статтях 31 і 32 цього Закону.

Стаття 21. Позбавлення громадянства Української РСР

Позбавлення громадянства Української РСР може мати місце у винятковому випадку тільки щодо особи, яка проживає за кордоном, якщо вона вчинила дії проти державності України.

Позбавлення особи громадянства Української РСР не змінює громадянства її подружжя і дітей.

IV. ГРОМАДЯНСТВО ДІТЕЙ ПРИ ЗМІНІ ГРОМАДЯНСТВА БАТЬКІВ І ПРИ УСИНОВЛЕННІ

Стаття 22. Зміна громадянства дітей у випадку зміни громадянства батьків

При зміні громадянства батьків, внаслідок якої обоє стають громадянами Української РСР або обоє виходять з громадянства Української РСР, змінюється відповідно громадянство їхніх дітей, які не досягли 14 років.

Якщо відомий один із батьків дитини, то при зміні громадянства цього батька відповідно змінюється громадянство дитини, яка не досягла 14 років.

Стаття 23. Збереження громадянства Української РСР дитиною, над якою встановлена опіка або піклування

Якщо обоє з батьків або один з батьків дитини, яка проживає на території Української РСР, виходять з громадянства Української РСР і при цьому не беруть участі у вихованні дитини, над якою встановлена опіка або піклування громадян Української РСР, дитина за клопотанням батьків, опікуна або опікувальника зберігає громадянство Української РСР.

Стаття 24. Набуття дітьми громадянства Української РСР у випадку набуття громадянства Української РСР одним з батьків

Якщо громадянином Української РСР стає один з батьків, а другий залишається іноземним громадянином, дитина може набути громадянства Української РСР за клопотанням про це батька, який набуває громадянства Української РСР.

Якщо громадянином Української РСР стає один з батьків, а другий залишається особою без громадянства, дитина, яка проживає на території республіки, стає громадянином Української РСР.

Якщо громадянином Української РСР стає один з батьків, а другий залишається особою без громадянства, дитина, яка проживає поза межами Української РСР, може набути громадянство Української РСР за клопотан[illegible] про це [illegible] з батьків, як[illegible] приймає громадянство Української РСР.

Стаття 25. Збереження дітьми громадянства Української РСР у разі виходу одного з батьків з громадянства Української РСР

Якщо з громадянства Української РСР виходить один з батьків, а другий залишається громадянином Української РСР, дитина зберігає громадянство Української РСР. За клопотанням того з батьків, який виходить з громадянства Української РСР, такій дитині може бути дозволено вихід з громадянства Української РСР.

Стаття 26. Набуття дітьми громадянства Української РСР у разі усиновлення

Дитина, яка є іноземним громадянином або особою без громадянства і яку усиновлюють громадяни Української РСР, стає громадянином Української РСР.

Дитина, яка є іноземним громадянином і яку усиновлює подружжя, один з яких є громадянином Української РСР, а другий особою без громадянства, є громадянином Української РСР.

Дитина, яка є особою без громадянства і яку усиновлює подружжя, один з якого є громадянином Української РСР, стає громадянином Української РСР.

Дитина, яка є іноземним громадянином і яку усиновлює подружжя, один з якого є громадянином Української РСР, а другий іноземним громадянином, стає громадянином Української РСР за згодою усиновителів.

Стаття 27. Збереження дітьми громадянства Української РСР у разі усиновлення

Дитина, яка є громадянином Української РСР, усиновлена іноземними громадянами або усиновлена подружжям, один з якого є громадянином Української РСР, а другий — іноземним громадянином, зберігає громадянство Української РСР. За клопотанням усиновителів такій дитині може бути дозволено вихід з громадянства Української РСР.

Дитина, яка є громадянином Української РСР, усиновлена особами без громадянства або усиновлена подружжям, один з якого є громадянином Української РСР, а другий — особою без громадянства, зберігає громадянство Української РСР.

Стаття 28. Необхідність згоди дітей при зміні їхнього громадянства

Зміна громадянства дітей віком від 14 до 18 років у разі зміни громадянства їхніх батьків, а також у разі усиновлення може відбуватися тільки за згодою дітей у порядку, передбаченому статтею 34 цього Закону.

V. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 29. Повноваження Президента Української РСР

Президент Української РСР приймає рішення:

а) про прийняття до громадянства Української РСР іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно проживають на території республіки;

б) про прийняття до громадянства Української РСР іноземних громадян і осіб без громадянства, які проживають за кордоном і звернулись з відповідними клопотаннями до Президента Української РСР;

в) про поновлення в громадянстві Української РСР;

г) про вихід з громадянства Української РСР;

д) про позбавлення громадянства Української РСР.

Стаття 30. Повноваження органів внутрішніх справ

Міністерство внутрішніх справ Української РСР, Міністерство внутрішніх справ Кримської АРСР, управління (відділи) внутрішніх справ виконавчих комітетів місцевих Рад народних депутатів:

— приймають від осіб, які постійно проживають на території Української РСР, заяви з питань громадянства Української РСР і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента Української РСР;

— визначають належність осіб, які постійно проживають на території Української РСР, до громадянства Української РСР;

— реєструють втрату громадянства Української РСР особами, які постійно проживають на території Української РСР.

Стаття 31. Повноваження Міністерства закордонних справ Української РСР, дипломатичних представництв та консульських установ Української РСР

Міністерство закордонних справ Української РСР, дипломатичні представництва і консульські установи Української РСР:

— приймають від осіб, які постійно проживають за кордоном, заяви в питаннях громадянства Української РСР і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента Української РСР;

— визначають належність осіб, які постійно проживають за кордоном, до громадянства Української РСР;

— реєструють втрату громадянства Української РСР особами, які постійно проживають за кордоном;

— ведуть облік громадян Української РСР, які постійно проживають за кордоном.

VI. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ І ПОДАНЬ У ПИТАННЯХ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 32. Порядок подання заяв у питаннях громадянства Української РСР

Заяви у питаннях громадянства подаються на ім'я Президента Української РСР через органи внутрішніх справ за місцем постійного проживання заявників, а особами, які постійно проживають за кордоном, через відповідні дипломатичні представництва або консульські установи Української РСР.

Особа, яка перебуває у громадянстві держави, з якою Українською РСР укладено договір про запобігання подвійному громадянству, зобов'язана подати документ, який свідчив би про ставлення цієї держави до наміру громадянина змінити громадянство.

Стаття 33. Форма заяв з питань громадянства

Клопотання про прийняття до громадянства Української РСР, поновлення в громадянстві або вихід з нього розглядаються за письмовим проханням заявника. Клопотання стосовно осіб, які не досягли 18 років, розглядаються за проханням їхніх законних представників, засвідченим нотаріально, а за кордоном — засвідченим дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР.

При поданні заяви про прийняття до громадянства Української РСР і вихід з нього, поновлення в громадянстві дітей віком від 14 до 18 років є обов'язковою їхня згода, яка повинна бути висловлена у письмовій формі і засвідчена нотаріально, а за кордоном — завірена дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР.

При поданні клопотання про вихід з громадянства Української РСР неповнолітньої дитини, один з батьків якої залишається громадянином Української РСР, має бути подано також заяву цього батька, у якій висловлено його ставлення до виходу дитини з громадянства Української РСР. Така заява повинна бути засвідчена нотаріально, а за кордоном — засвідчена дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР.

Якщо заявник не може підписати заяву через неписьменність або через фізичні вади, заява на його прохання підписується іншою особою, про що органом внутрішніх справ, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР робиться відповідний запис на заяві.

ГОЛОС України

ької Соціалістичної Республіки

КРАЇНСЬКОЇ РСР

Проект

громадянином Ук- РСР стає один з другий залишаєть- без громадянства, ка проживає на те- еспубліки, стає гро- и Української

громадянином Укра- СР стає один з другий залишаєть- без громадянства, а проживає поза ме- раїнської РСР, мо- громадянство Ук- РСР за клопотан- це з батьків, має громадянство ої РСР.

25. Збереження омадянства Укра- СР у разі виходу батьків з громадян- інської РСР

громадянства Ук- РСР виходить один а другий залиша- мадян м Україн- , дитина зберігає тво Української клопотанням того з кий виходить з тва Української дитині може бу- но вихід з грома- країнської РСР.

26. Набуття дітьми ва Української овлення

яка є іноземним ом або особою без ва і яку усинов- мадяни Українсь- стає громадянином ї РСР.

яка є іноземним ом і яку усинов- жжя, один з яких нином Українсь- й особою нства, є громадя- аїнської РСР.

яка є особою без ва і яку усинов- жжя, один з якого ином Української громадянином Ук- СР.

яка є іноземним ом і яку усинов- жжя, один з якого ином Української утий іноземним ом, стає громадя- їнської РСР за овителів.

7. Збереження адянства Україн- у разі усиновлен-

яка є громадяни- ської РСР, уси- земними грома- усиновлена по- дин з якого є гро- Української гий — іноземним м, зберігає гро- Української РСР. ням усиновителів може бути доз- з громадянства РСР.

яка є громадяни- ської РСР, уси- бами без грома- усиновлена под- н з якого є гро- Української РСР, особою без гро- берігає грома- аїнської РСР.

Стаття 28. Необхідність згоди дітей при зміні їхнього громадянства

Зміна громадянства дітей віком від 14 до 18 років у разі зміни громадянства їхніх батьків, а також у разі усиновлення може відбуватися тільки за згодою дітей у порядку, передбаченому статтею 34 цього Закону.

V. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 29. Повноваження Президента Української РСР

Президент Української РСР приймає рішення:

а) про прийняття до громадянства Української РСР іноземних громадян та осіб без громадянства, які постійно проживають на території республіки;

б) про прийняття до громадянства Української РСР іноземних громадян і осіб без громадянства, які проживають за кордоном і звернулись з відповідними клопотаннями до Президента Української РСР;

в) про поновлення в громадянстві Української РСР;

г) про вихід з громадянства Української РСР;

д) про позбавлення громадянства Української РСР.

Стаття 30. Повноваження органів внутрішніх справ

Міністерство внутрішніх справ Української РСР, Міністерство внутрішніх справ Кримської АРСР, управління (відділи) внутрішніх справ виконавчих комітетів місцевих Рад народних депутатів:

— приймають від осіб, які постійно проживають на території Української РСР, заяви з питань громадянства Української РСР і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента Української РСР;

— визначають належність осіб, які постійно проживають на території Української РСР, до громадянства Української РСР;

— реєструють втрату громадянства Української РСР особами, які постійно проживають на території Української РСР.

Стаття 31. Повноваження Міністерства закордонних справ Української РСР, дипломатичних представництв та консульських установ Української РСР

Міністерство закордонних справ Української РСР, дипломатичні представництва і консульські установи Української РСР:

— приймають від осіб, які постійно проживають за кордоном, заяви в питаннях громадянства Української РСР і разом з необхідними документами надсилають на розгляд Президента Української РСР;

— визначають належність осіб, які постійно проживають за кордоном, до громадянства Української РСР;

— реєструють втрату громадянства Української РСР особами, які постійно проживають за кордоном;

— ведуть облік громадян Української РСР, які постійно проживають за кордоном.

VI. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ І ПОДАНЬ У ПИТАННЯХ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 32. Порядок подання заяв у питаннях громадянства Української РСР

Заяви у питаннях громадянства подаються на ім'я Президента Української РСР через органи внутрішніх справ за місцем постійного проживання заявників, а особами, які постійно проживають за кордоном, через відповідні дипломатичні представництва або консульські установи Української РСР.

Особа, яка перебуває у громадянстві держави, з якою Українською РСР укладено договір про запобігання подвійному громадянству, зобов'язана подати документ, який свідчив би про ставлення цієї держави до наміру громадянина змінити громадянство.

Стаття 33. Форма заяв з питань громадянства

Клопотання про прийняття до громадянства Української РСР, поновлення в громадянстві, або вихід з нього розглядаються за письмовим проханням заявника. Клопотання стосовно осіб, які не досягли 18 років, розглядаються за проханням їхніх законних представників, засвідченим нотаріально, а за кордоном — засвідченим дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР.

При поданні заяви про прийняття до громадянства Української РСР і вихід з нього, поновлення в громадянстві дітей віком від 14 до 18 років є обов'язковою їхня згода, яка повинна бути висловлена у письмовій формі і засвідчена нотаріально, а за кордоном — завірена дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР.

При поданні клопотання про вихід з громадянства Української РСР неповнолітньої дитини, один з батьків якої залишається громадянином Української РСР, має бути подано також заяву цього батька, у якій висловлено його ставлення до виходу дитини з громадянства Української РСР. Така заява повинна бути засвідчена нотаріально, а за кордоном — засвідчена дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР.

Якщо заявник не може підписати заяву через неписьменність або через фізичні вади, заява на його прохання підписується іншою особою, про що органом внутрішніх справ, а за кордоном — дипломатичним представництвом або консульською установою Української РСР робиться відповідний запис на заяві.

Стаття 34. Визначення належності до громадянства Української РСР

Заява про належність особи до громадянства Української РСР подається в орган внутрішніх справ за місцем постійного проживання цієї особи, а особою, яка постійно проживає за кордоном, — у відповідне дипломатичне представництво або консульську установу Української РСР.

При визначенні належності до громадянства Української РСР застосовуються законодавчі акти Української РСР і правила міжнародних договорів Української РСР, що діяли на момент настання обставин, з якими пов'язується належність особи до громадянства Української РСР.

Стаття 35. Подання про позбавлення громадянства Української РСР

Подання про позбавлення громадянства Української РСР вносяться державними органами Української РСР, а також дипломатичними представництвами або консульськими установами Української РСР через Міністерство закордонних справ Української РСР.

Стаття 36. Порядок оформлення заяв у питаннях громадянства

Оформлення заяв у питаннях громадянства Української РСР провадиться при особистому зверненні заявника органами внутрішніх справ за місцем його постійного проживання, а щодо осіб, які постійно проживають за кордоном, — відповідними дипломатичними представництвами або консульськими установами Української РСР.

При наявності поважних причин органи внутрішніх справ, дипломатичні представництва і консульські установи Української РСР зобов'язані оформити матеріали про громадянство за заявами, переданими через інших осіб або поштою.

Стаття 37. Висновки щодо заяв у питаннях громадянства

Орган внутрішніх справ або дипломатичне представництво чи консульська установа Української РСР, яка провадить оформлення заяви у питаннях громадянства, виносить щодо неї свій мотивний висновок.

Міністерство внутрішніх справ Української РСР, Міністерство закордонних справ Української РСР і Комітет державної безпеки Української РСР свої висновки щодо заяв або подань у питаннях громадянства Української РСР та інші необхідні матеріали надсилають на ім'я Президента Української РСР.

Кабінет міністрів Української РСР подає Президенту Української РСР мотивований висновок про доцільність прийняття до громадянства Української РСР або поновлення в ньому кожного заявника, в тому числі про можливість його трудового, житлового та іншого влаштування в Українській РСР.

У висновках щодо заяв про вихід з громадянства Української РСР повідомляються також відомості відносно невиконаних зобов'язань заявника перед державою або його майнових обов'язків, з якими пов'язані істотні інтереси громадян або державних, кооперативних та інших громадських організацій, про притягнення його до кримінальної відповідальності як обвинуваченого або про наявний щодо нього вирок суду, який набрав законної сили і підлягає виконанню, або про те, що вихід даної особи з громадянства Української РСР суперечить інтересам державної безпеки Української РСР.

Стаття 38. Попередній розгляд заяв і подань у Комісію при Президенті Української РСР у питаннях громадянства

Для попереднього розгляду питань громадянства, зазначених у статті 29 цього Закону, Президент Української РСР утворює Державну комісію у питаннях громадянства.

При розгляді заяв і подань у питаннях громадянства комісія всебічно оцінює доводи заявника, зміст подання, висновки державних органів, інші документи.

Комісія також враховує думку Кабінету міністрів Української РСР про доцільність прийняття заявника до громадянства Української РСР або поновлення в ньому, в тому числі про можливість працевлаштування, житлового та іншого забезпечення в Українській РСР.

Комісія має право вимагати у справі, що перебуває у її провадженні, матеріали, документи у відповідних державних органів і громадських об'єднань, які подають необхідну інформацію у встановлений комісією строк.

Комісія вносить на розгляд Президента Української РСР пропозиції щодо кожної заяви або подання, висновки щодо виконання умов, передбачених статтею 16 цього Закону.

Володіння заявником українською мовою та знання Конституції Української РСР підтверджується відповідними сертифікатами, виданими Державною комісією у питаннях громадянства.

Рішення комісії оформляється протоколом, який підписується всіма членами комісії, які брали участь у засіданні.

Стаття 39. Прийняття рішень у питаннях громадянства Президентом Української РСР

У питаннях громадянства Президент Української РСР видає укази.

Зміни в громадянстві настають у день видання указу Президентом, якщо указом не встановлено інше.

Повторні заяви у питаннях громадянства розглядаються, як правило, після закінчення одного року після попереднього рішення у цьому питанні.

У разі виникнення істотних обставин, які не були і не могли бути відомі заявнику, повторні заяви можуть бути розглянуті і раніше.

Стаття 40. Строк розгляду заяви у питаннях громадянства

Строк розгляду заяви або подання у питаннях громадянства не повинен перевищувати одного року.

VII. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У ПИТАННЯХ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Стаття 41. Органи, які виконують рішення у питаннях громадянства

Виконання рішень у питаннях громадянства щодо осіб, які постійно проживають в Українській РСР, покладаються на Міністерство внутрішніх справ Української РСР, Міністерство внутрішніх справ Кримської АРСР, управління, відділи внутрішніх справ виконавчих комітетів місцевих Рад народних депутатів, а щодо осіб, які проживають за кордоном, — на Міністерство закордонних справ Української РСР, дипломатичні представництва і консульські установи Української РСР.

Стаття 42. Видача паспортів і посвідок на проживання

Особам, які набули у встановленому Законом порядку громадянство Української РСР, органи внутрішніх справ Української РСР або дипломатичні представництва чи консульські установи Української РСР вручають паспорти громадянина Української РСР. У документах дітей, які не досягли 16 років, робиться запис про їх належність до громадянства Української РСР.

Особам, які проживають в Українській РСР і громадянство Української РСР яких припинено, органи внутрішніх справ Української РСР видають посвідки на проживання.

Стаття 43. Контроль за виконанням рішень у питаннях громадянства

Контроль за виконанням рішень у питаннях громадянства здійснюється Комісією при Президенті Української РСР у питаннях громадянства.

VIII. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ У ПИТАННЯХ ГРОМАДЯНСТВА

Стаття 44. Оскарження рішень у питаннях громадянства

Рішення у питаннях громадянства, прийняті Президентом Української РСР, можуть бути оскаржені уповноваженому по правах людини при Верховній Раді Української РСР.

Стаття 45. Оскарження неправомірних дій службових осіб у питаннях громадянства

Необгрунтована відмова у прийнятті заяв у питаннях громадянства, порушення строків розгляду заяв, а також інші неправомірні дії службових осіб, які порушують порядок розгляду справ про громадянство і порядок виконання рішень у питаннях громадянства, можуть бути оскаржені у встановленому Законом порядку в суд.

IX. МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ

Стаття 46. Застосування правил міжнародних договорів

Якщо міжнародним договором Української РСР встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору.

ЯК СПАЛАХ ЗОРІ

ДО 50-РІЧЧЯ ОБОРОНИ КИЄВА

Якнайшвидше захопити столицю України — такою була одна із стратегічних цілей гітлерівського «Плану Барбаросса». Недарма ж уже в перші години війни на Київ посипалися фашистські бомби. А для того, щоб якнайшвидше пробитися на береги Дніпра й оволодіти містом, гітлерівське командування спеціально виділило 14 дивізій, у тому числі дві танкові і дві моторизовані. Взяти Київ — означало для фашистів забезпечити собі великий політичний резонанс у всьому світі. І відкривало шлях з півдня на Москву, на Волгу, до нафтових районів Кавказу. Саме цим значною мірою пояснюється те, що, незважаючи на великі втрати в результаті контрударів радянських військ Південно-Західного фронту, яким командував генерал-полковник М. Кирпонос, ворог вже через три тижні війни вийшов на рубежі Новоград-Волинського, Бердичева, Житомира.

6 липня 1941 року у Києві було створено штаб оборони міста. А наступного дня Президія Верховної Ради, Раднарком УРСР і ЦК КП(б)У виступили з спільним зверненням-закликом до всього українського народу стіною стати на захист рідної землі. У ті дні виникли перші загони народних ополченців. У місті до них вступили 29 тисяч, а в області — понад 60 тисяч чоловік. У тил ворога вирушили 11 київських партизанських загонів. 52 тисячі добровольців подали заяви до військкоматів з проханням негайно відправити їх на фронт. Близько 2,5 тисячі дівчат-киянок пішли у військові частини і госпіталі, стали медсестрами. Понад 160 тисяч киян влилися у трудову армію, вийшли на спорудження головної лінії оборони столиці.

Про ці та інші події піввікової давності розповідають численні документи і експонати спеціальної виставки в Українському музеї Великої Вітчизняної війни 1941—1945 р.р., присвяченої 50-річчю оборони Києва.

Переді мною документи, листи воїнів 206-ї стрілецької дивізії, її командира Сергія Ілліча Горшкова—генерала, котрий мешкає нині в Ростові-на-Дону. Листи від рідних, чоловіки, брати, батьки яких покояться в братській могилі села Гатного Києво-Святошинського району. З ними в тій могилі і мій чоловік.

Тепер уже пишуть, що на війні загинуло понад 27 мільйонів чоловік. А за кожним воїном були мати, дружина, діти, брат, сестра. Вони не, ремствуючи страждали, плачуть і донині. Скромні. Про них рідко писала і пише наша преса. Солдат бачив війну по-своєму, а ми солдата чекали по-своєму: працювали і виховували дітей без батьків.

ПОВІСТКА

Той день переїзду у відремонтований будинок був метушливим. У кімнатах, де ще пахло свіжою фарбою, розставляли скромні меблі. Тоді ми не знали, що у червні на нашу землю навалиться фашист, що ворожі танки і бомби спопелять міста і села, кучеряві вишневі сади, поллється кров, будуть сльози, страждання.

В останній Першотравень у вишневому садку розставили столи. До нас прийшло багато друзів. Веселились. А коли гості розійшлися, ми з чоловіком ще довго сиділи. І було так хороше. Поклялися — дружно прожити... Та коротке було щастя. Як спалах згасаючої зорі...

10 травня з райвійськкомату принесли повістку: «Вам пропонується з'явитися на призовний пункт за адресою...». Повістка чоловіку. Посильний акуратно відірвав по лінії половину, що підтверджувало про одержання повістки. Багато років минуло від того дня, а «лінія відрізу» міцно вкарбувалася в моїй пам'яті. Чи могла я тоді думати, що та лінія відріже назавжди моє щастя, батька від доньки. Не думала я, що за тією лінією так заплаче земля, все довкола застогне, будуть гіркі сльози матерів, жінок, дітей...

22 червня в нашій середній школі у селі Великомихайлівці Дніпропетровської області готувався випускний вечір. Метушня. Я була головою комісії. Коли все підготували, побігла додому відпочити. А вдома лист від чоловіка. Написав, що 25 червня прибуде додому. З листом задрімала. Раптом гримнули двері. В хату вбігла моя подруга Поліна Кравченко.

— Швидше піднімайся, біжімо на мітинг... Війна!

На мітингу виступав завідуючий Покровським районо Сергій Іванович Болгар. Так, війна.

Випускний вечір був невеселим. Перший вечір війни. На початку липня одержала солдатський трикутник. «Я живий, здоровий. Воюю... Не сумуй. Бережи себе і нашу донечку. Чекай, я вернуся...».

27 серпня листоноша принесла два листи. Перший офіційний. «Командування 206 стрілецької дивізії, 661 артполка повідомляє вас, що ваш чоловік Литвиненко Яків Артемович, вірний військовій присязі, проявив героїзм і мужність. Ворожим снарядом 19 серпня 1941 року убитий. Похований в с. Гатне Київської області».

Другий лист від бойових товаришів — Івана Ласкіна і Миколи Антибури. «Ваш чоловік загинув, ми поховали його в с. Гатному неподалік Києва. Просимо прийняти нашу найглибшу любов, яка належала Якову Артемовичу. Не загинемо, обов'язково з вами зустрінемося».

Минали роки. Перед п'ятнадцятою річницею Перемоги я звернулася до Києво-Святошинського військкомату. Одержую відповідь: так, мій чоловік похований у братській могилі у селі Гатному.

Сьогодні хочу сказати добре слово мешканцям села Гатного, які не один раз тепло приймали мене. В пам'яті вкарбувалися слова директора Гатнянської середньої школи Михайла Григоровича Герасименка: «Перед нами братська могила доблесних синів Батьківщини, героїв, що обороняли Київ у 1941-му році. Вони боролися з ворогом, доки бились їх молоді серця, і життям своїм проклали шлях до Перемоги».

Я дивлюся на пам'ятник, викарбуване прізвище чоловіка. В могилі покояться 27 бійців: українці, росіяни, казах, грузин, єврей. Вік їхній — 20 — 26 років. Молоді, не встигли дочитати книгу життя. Не всі навіть відчули світле почуття кохання. Що б вони сказали сьогодні всім людям землі? Мабуть, промовили б: «Люди! Ми так хотіли жити поруч з вами!».

При згадці про війну охоплює біль і жаль. На фронт з нашої родини пішли вісім чоловік. П'ять загинули в боях. Ті, що повернулися, мучилися від фронтових ран — уже померли. Коли б зібрати всі сльози матерів, дружин і дітей — розлилося б велике море.

Ольга Яківна Агафонова, учителька Київської середньої школи № 35, мабуть, не звикла сидіти без діла: уроки, виховна робота з учнями. А ще вона взяла на себе неймовірне навантаження. Організувала групу «Пошук». Залучила учнів-старшокласників. Завдання групи конкретне: відшукувати живих і мертвих воїнів 206-ї стрілецької дивізії. Ця група організувала нелегкий похід фронтовими дорогами. По крихітці дещо зібрала і влаштувала музей. Ольга Яківна заслуговує великої шани.

МОНОЛОГ СОЛДАТА

У 1962 році я нарешті знайшла солдата І. Ласкіна із згаданої дивізії. Домовилися про зустріч. За тисячу кілометрів їду. Поїзд, розмірено постукуючи колесами, наближався до Дніпропетровська. А там до села — автобусом. Описати наше хвилювання просто неможливо. Мене дивувала його пам'ять про епізод війни. Ось що він розповів.

— Ми не могли писати листи додому, бо на початку липня потрапили в оточення. Не група солдат, а вся наша дивізія. Мудрий у нас був командир. Він вселяв віру, що з кільця вийдемо. І вийшли, правда, з жорстокими боями і втратами.

У своїй книжці «Так начиналась война» маршал Радянського Союзу І. Баграмян пише:

«206 стрелковую дивизию возглавлял полковник Сергей Ильич Горшков. Ему довелось пережить тяжелое испытание... 206 стрелковая дивизия, входящая в седьмой стрелковый корпус, попала в окружение. С огромным трудом Горшков вывел части из кольца». (Киев. Изд. Полит. литература, 1984 г.).

Ласкін продовжував:

— Дивізію поставили на оборону Києва. Наказ — стояти на смерть. Наш 661-й артилерійський полк був розташований біля села Гатного. Відбивалися мужньо, але сили були нерівні. На нас сунула велика кількість ворожої техніки. А у кожного нашого солдата — гвинтівка. Важко й тепер збагнути, як воно сталося, що наші війська виявилися майже з голими руками. Може, колись історія розбереться. Але люди кров'ю розплачувалися.

Співбесідник замовк. Хвилюється. Хусточкою витирає сльози.

— Запам'ятався той трагічний день. Ми з Яковом були зв'язківці. Піднялися на горище школи. І раптом сильно з гуркотом тріснуло. Я впав. Опам'ятавшись, кинувся до Якова, який лежав на спині, обличчя заюшене кров'ю. Застиглий погляд. Тільки губи кволо заворушилися. Пошепки мовив: «Ваню, помираю. Забери з моїх кишень, передай». І помер.

Майже тридцять солдат поховали в дворі школи села Гатного.

— Що ви взяли з його кишень? — запитала.

Ласкін піднявся і мовчки щось довго шукав у шухляді.

— Взяв я медальйон. У ньому знайшов папірець, на якому написана адреса сім'ї. Віддав це у штаб. А ось знімки. Всю війну вони були зі мною. Наказ товариша виконав. Візьміть.

Ось вона, ні з чим незрівнянна розповідь солдата!

«ЗА ОБОРОНУ КИЄВА»

У середині 1961 року до мене зайшов військком полковник Стєрхов і повідомив, що всі, хто у 1941 році обороняв Київ, нагороджуються медаллю «За оборону Києва».

— Чоловік мій загинув, то при чім тут я?

— Відповідно до положення, — мовив військком, — медаль з посвідченням передається сім'ї, посмертно.

* * *

Інколи можна почути, що, мовляв, День Перемоги можна вже й не відзначати, відмінити. Боляче таке слухати.

Перемога омита кров'ю наших батьків, чоловіків, братів, сестер. 27 мільйонів загинули. То що ж, викреслити їх з історії і пам'яті? Молодому поколінню сказати, що їх не було?

Усі люди старшого покоління, які пережили жахливу війну, сподіваються, що молоді ніколи не зганьблять себе нетактовним ставленням до ветеранів війни. Давайте ж поклонимося братським могилам в усіх селах і містах України. Лежать в тих могилах українці, росіяни, узбеки, киргизи, грузини, латиші, туркмени — сини всіх народів нашої країни.

Ніна ЛИТВИНЕНКО,
вдова воїна, який загинув під час оборони Києва.
Львів.

Пам'ять

КАТЮША — ГЕРОЇНЯ І... ПЛАНЕТА

Високе звання Героя Радянського Союзу їй було присвоєно не так давно, майже через півстоліття після здійсненого подвигу. Присвоєно посмертно. Хто ж вона, старший лейтенант Катерина Іванівна Зеленко? Чим заслужила — хоч з таким запізненням — шану Батьківщини?

...Того спекотного дня 1941 року заступник командира ескадрильї 135-го ближньобомбардувального полку 21-ї повітряної армії К. Зеленко і ще один екіпаж одержали наказ розвідати обстановку в районі Ромни — Ніжин, Прилуки — Пирятин — Лубни. Механізовані частини фашистів прорвали північну ділянку фронту, і радянському командуванню терміново потрібна була інформація про напрямок просування танкових колон противника, стан наших оборонних позицій. Ураховуючи виняткову важливість завдання, його доручили кращим екіпажам полку.

Виконавши програму польоту, двійка СУ-2 поверталася на свою базу. Здавалось, небезпека позаду. Коли раптом з-за хмар вирнули сім «мессершмітів». Уміло маневруючи та ведучи загороджувальний вогонь, старший лейтенант Катерина Зеленко дала можливість напарнику різко знизитися і на бриючому польоті відірватися від винищувачів. Сама ж зі штурманом продовжила поєдинок.

Прицільною чергою Каті вдалося збити один «МЕ-109». Але був поранений її штурман. Він викинувся з парашутом, а вона, поки були боєприпаси, продовжувала вести нерівний бій. Коли ж кулемет замовк, спрямувала свій літак на «мессера», який саме приготувався до атаки. Уникнути зіткнення фашисту не вдалося — гвинтом своєї машини Зеленко відрубала хвіст, і ворожий літак каменем упав на землю. Але й сама не вбереглася: винищувач, зблизька підкравшись, розстріляв червонокрилого птаха.

На Сумщині свято шанують пам'ять про першу в історії війни жінку-пілота, яка здійснила повітряний таран. У селі Анастасівка Роменського району, в небі над яким здійснила подвиг К. Зеленко, встановлено бронзове погруддя героїні. Її ім'я втілилося, скажемо словами поета, у пароплави та інші добрі справи. Є піонерські дружини, вулиці, корабель в Азовському пароплавстві, які носять ім'я славної дочки українського народу. Малу планету Сонячної системи № 1900, яку відкрила науковий співробітник Кримської астрономічної обсерваторії Т. Смирнова, на честь Катерини Іванівни Зеленко названо «Катюшею».

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

ДоВіра з Довірою

ШАНС ДЛЯ ДІЛОВИХ ЛЮДЕЙ

ФІРМА «ДОВІРА» запрошує на постійну роботу організаторів реклами в усіх регіонах України на вигідних умовах!!!

Нам потрібні енергійні ділові люди з міцною практичною хваткою. Ваша освіта значення не має. Головне — закоханість у рекламу та вміння передати це почуття господарським керівникам.

Фірма гарантує:

— високу оплату праці;
— соціальну захищеність;
— навчання на унікальних курсах менеджменту «Менеджеріал ГРІД» за рахунок фірми;
— забезпечення путівками на відпочинок в СРСР та за кордоном;
— високоякісне лікування в найкращих клініках Києва;
— безплатне забезпечення художньою та діловою літературою, що видається фірмою...

та багато інших пільг, що набирають чинності після підписання контракту та проходження випробувального строку.

Контактні телефони: (044) 294-94-22, 295-57-20.

Ми даємо вам шанс!!!

Не втрачайте його!!!

СИСТЕМА БІРЖ «АЛІСА»

Москва, Донецьк, Дмитров, Петрозаводськ
ТОВАРНА БІРЖА «Аліса-Донецьк»

— здійснює пошук клієнтів;
— організовує та проводить торги.

З правилами біржової торгівлі та переліком товарів, що виставлені на торги, бажаючі можуть ознайомитися в будь-який час.

Пропонуємо такі товари, виставлені на наступні торги:

— меблі;
— автомобілі;
— оргтехніка;
— папір;
— ДВП, ДСП, дикт;
— побутова техніка;
— ліс (кругляк, дошка);
— сільськогосподарська продукція;
— будматеріали (цегла, шифер, фарби, цемент, шпалери, лінолеум);
— лінії по виробництву цегли та шлакоблоку.

Перелік товарів неповний.

На нашій біржі ви одночасно берете участь у торгах всієї біржової системи «АЛІСА»: Москва, Донецьк, Дмитров, Петрозаводськ.

Закриті торги — щоденно, відкриті торги проводяться щоп'ятниці об 11.00.

Вхідна плата 1000 карбованців.

Адреса в Донецьку: 340048, м. Донецьк, вул. Челюскінців, 189, Палац молоді «Юність», 2-й поверх.

Телефони: 99-86-08, 99-86-10, 99-85-48.

Факс: 55-25-00.

Біржа працює цілодобово.

Агенція «СХІД»

ВИКОНКОМ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

оголошує конкурс на заміщення посади головного архітектора міста Кам'янець-Подільський.

У конкурсі можуть узяти участь архітектори, які мають вищу освіту та стаж роботи за спеціальністю не менше 5 років.

Упорядкована квартира буде представлена в 6-місячний строк. Особовий листок по обліку кадрів та автобіографію направляти в місячний строк з дня публікації в пресі за адресою: 281900, м. Кам'янець-Подільський,

пл. ім. В. І. Леніна, 1, міськвиконком;

довідки по телефону 3-14-80.

ЗАКАРПАТСКИЙ КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК
TRANSCARPATHIAN COMMERCIAL BANK

ШАНОВНІ ГРОМАДЯНИ!

Закарпатський комерційний банк Лісбанк, починаючи з 1-го липня 1991 року, здійснює операції по валютному обслуговуванню радянських громадян.

Ми приймаємо кошти індивідуальних клієнтів у вільно конвертованих валютах на поточні (до запитання) рахунки та строкові вклади.

Поточний рахунок відкривається при надходженні початкового внеску на суму, еквівалентну не менше 50 доларів США. Вклад відкривається на суму еквівалентну не менше 1500 доларів США та на строк не менше 6 місяців.

На кредитові залишки поточних рахунків Лісбанк нараховує 2% річних, по вкладах на строк до 1 року — 5%, понад 1 рік — 6% річних.

Лісбанк також проводить операції по продажу та купівлі іноземної валюти у громадян у відповідності до діючого законодавства.

Підприємствам та організаціям, кооперативам та спільним підприємствам Лісбанк пропонує кредитне обслуговування в іноземній валюті, а також видає гарантії на користь клієнтів банку для придбання сучасного технологічного обладнання та «ноу — хау».

Кредити та гарантії видаються на конкурсній основі після проведення техніко-економічної експертизи.

Чекаємо на вас за адресою:
294000, м. Ужгород, вул. Жовтнева, 52. Тел. (03100) 3-22-29, 3-71-03; телекс 234148 факс (03100) 3-25-04 та у філіалах Лісбанку: Київському (вул. Артема, 31, тел. 216-94-38), Львівському (вул. Городецька, 172, тел. 262-20-24).

До ваших послуг також представництва Лісбанку по Закарпатській області:
— Перечинське (пр. Червоноармійський, 6, тел. 2-18-58),
— В.-Березанське (вул. Гагаріна, 3, тел. 21-209), 1-й поверх,
— Свалявське (вул. Горького, готель ЛК, тел. 2-24-07).

Панорама республік

НА ЗАХИСТ МУМІЙО ТА МАКУ

Жорсткий закон щодо охорони і раціонального використання мумійо прийнято у Киргизстані. Віднині без дозволу республіканського уряду заборонені самовільне збирання й реалізація цієї цінної лікарської сировини. За порушення закону передбачені адміністративна та кримінальна відповідальність. Ці заходи в першу чергу спрямовано проти десятків кооперативів і фірм, які щороку вивозять до інших регіонів близько сотні тонн мумійо.

Тим часом група киргизьких парламентаріїв звернулася до Президії республіканської Верховної Ради з незвичною пропозицією — відновити посіви опіумного маку на берегах Іссик-Кулю. Їхні аргументи такі: після того, як 1974 року на вимогу Інтерполу в СРСР знищено всі макові плантації, уряд країни змушений закуповувати опій для медичної промисловості в Індії та Пакистані. Киргизстан же, продаючи власний опій центру також за валюту, зміг би стабілізувати життєвий рівень населення республіки, який погіршується.

НОВІ АВІАРЕЙСИ

З Будапештом і Франкфуртом-на-Майні зв'язали Таллінн щойно відкриті авіалінії. Як вважає міністр транспорту Естонії Т. Вяхі, вони сприятимуть розвиткові ділової активності у Прибалтиці. Крім того, ці рейси дозволять заощадити час пасажирам, які раніше діставалися до Угорщини й Німеччини через Москву.

Латвійські авіатори також не збираються відставати від естонських колег. Від травня ними вже здійснено вісім чартерних рейсів до Ізраїлю. Цього ж року планується відкрити регулярне повітряне сполучення між Ригою і Тель-Авівом.

ГОРІЛКА І СИГАРЕТИ ДОРОЖЧАЮТЬ

Таке рішення прийняв уряд Таджикистану. Річ у тім, що після виділення субсидій для збереження старих цін на хліб, а також підвищення заробітної плати науковцям, лікарям і вчителям, набагато збільшився республіканський бюджетний дефіцит. Тому, щоб дещо полегшити фінансову кризу, і прийнято згадане рішення. Ціни на горілку та вино піднімуться на 25—100 відсотків. Пачка «Космосу» коштуватиме тепер таджицьким курцям два карбованці. Передбачено, що нові ціни повернуть до бюджету 468 мільйонів карбованців. Ці гроші підуть на соціальний захист населення.

І ТАКЕ БУВАЄ...

Протягом чотирьох місяців нинішнього року у радянській столиці відбулося 248 мітингів і різних вуличних походів, в яких взяли участь 1 мільйон 300 тисяч осіб. Як повідомили представники Головного управління МВС СРСР по Москві і Московській області, кількість мітингів у порівнянні з аналогічним періодом 1990 року зменшилася на 20. А от кількість мітингуючих, однак, зросла майже вдвічі.

Корисно знати

ЯКИМ БУДЕ ЕСТОНСЬКИЙ ХУТІР?

Сьогодні в Естонії вже п'ять тисяч селян переселились із радгоспів і колгоспів на хутори. Чим викликаний цей процес і яке його соціально-економічне значення? На це запитання відповідає голова Спілки селян республіки Яан ЛЕЕТСАР:

— За своєю вдачею і характером естонський селянин прагне самостійності і свободи. Хутір для нього і виробнича одиниця, і осередок суспільства, і основа способу життя. Та й переважна частина земель в Естонії — це невеликі ділянки. Потужну техніку застосувати на них не можна, а робочих рук у великих господарствах не вистачає. Ось і виходить, що орних нив мало, а невеликі поля тим часом не доглянуті.

Закон про землю, який розробляє естонський уряд, дуже важливий для нас. Його суть у тім, що держава гарантує селянинові та його нащадкам довічне користування відведеною землею. До речі, міністерства юстиції і фінансів республіки вже опрацювали разом зі Спілкою селян умови повернення землі колишнім хуторянам або їх спадкоємцям, а також компенсації збитків, яких їм завдано під час масових репресій і колективізації 40—50-х років.

— Тобто в республіці передбачається «суцільна хуторизація»?

— Не зовсім так. У нас є прекрасні, високоефективні колгоспи, радгоспи, агрофірми. Розукрупнювати чи ліквідовувати їх — собі дорожче. Розмаїття умов господарювання визначає і багатоманітність форм власності. В цьому запорука нашого успіху...

— Але особисто ви, як я розумію, більше вірите в потенційні можливості хуторів?

— Безумовно, вірю і впевнений, що на кінець року кількість діючих хуторів подвоїться, і через десять років вони будуть виробляти як мінімум третину всього м'яса в республіці — 70—80 тисяч тонн на рік.

— Чи не здається вам, що розквіт хуторів — це казка, адже на влаштування тільки одного з них потрібно 300 тисяч карбованців. Де їх узяти?

— У банку, в кредит. Розміри кредитів нині збільшено до 100 тисяч карбованців. Крім того, створено республіканський хутірський фонд, кошти якого частково підуть на додаткове кредитування.

— Сума кредиту залежить від розміру хутірського господарства. Чи є тут якісь надійні критерії?

— Поки що немає. Наші сусіди з Російської Федерації вважають, що потрібно не менше 30 гектарів. Наділи хуторів в Естонській Республіці до колективізації коливались від 5 до 100 гектарів. Фінни і шведи запевняють: для міцного хутора треба 150—200 гектарів лісу, пасовищ, орних нив...

— А хто ж дасть стільки землі хуторянам, адже вона давно поділена між підприємствами й галузями?

— Сьогодні ми підійшли до необхідності переділу землі. Все, що не використовується, а це 1,3 мільйона гектарів, треба передати місцевим Радам. Я переконаний: Ради взагалі повинні розпоряджатися від імені держави всіма угіддями.

— А чи буде господар сам розпоряджатися своєю продукцією?

— Хуторянин переважно працює на місцевий ринок. Республіка допомагає йому стати на ноги, з нього впродовж п'яти років не береться прибутковий податок. Винятки, зрозуміло, є. Так, при прямих договорах із заводами на поставку техніки, добрив селянин може розраховуватися власною продукцією, а працюючи разом із Спілкою селян, має право продавати цю продукцію і в інших фірмових магазинах.

— Виручка цих магазинів йде у фонд соціального забезпечення хуторянина?

— Безумовно. Хуторянин буде відраховувати певний відсоток від своєї виручки у фонд соцзабезпечення так само, як це роблять державні підприємства. Іншими словами, він одержить рівне право з робітниками радгоспів на пенсію та інші пільги. Різниця тільки в тому, що бути пайовиком такого фонду чи ні — кожен вирішує сам.

— Якщо, звичайно, не стане банкрутом?

— За нинішнього дефіциту продовольства та відсутності конкуренції про банкрутство поки хвилюватися рано. До того ж, як я вже говорив, уряд Естонії гарантує хуторянам умови найбільшого сприяння.

Інтерв'ю вів **Олександр ВЕРЕТЕННИКОВ.**

Таллінн.

Фото **Валерія ГРИШАКОВА.**

Наш дайджест

Заяву про складення з себе депутатських повноважень подав до Верховної Ради СРСР В. Філіппов. Що ж примусило народного обранця прийняти таке, відверто кажучи, дивне рішення? Що це — протест чи невпевненість у власних силах? Пропонуємо вашій увазі інтерв'ю, яке народний депутат СРСР В. Філіппов дав газеті «Известия».

— Крок мій продуманий, зважений і спрямований до одної мети: звернути увагу громадськості, а особливо депутатів СРСР, на ситуацію, що склалася у Верховній Раді СРСР після підписання ново-огарьовської угоди «9+1», на ставлення парламенту до цього, без перебільшення, історичного документа, який фактично проголосив нову еру міжреспубліканських відносин у СРСР. Суверенні республіки самі вирішили визначити свою долю і долю людей, які проживають на їх територіях. Це — конкретний, чіткий, хоч і не дуже простий крок до підписання того самого Союзного договору, за найшвидшу підготовку якого голосував IV З'їзд народних депутатів СРСР. Хіба можна тепер відмовитися від цього? Необхідність його підписання ясна всім.

Але ясно й інше. Новий договір — отже, і нова Конституція Союзу, і нові структури влади, в яких, і це очевидно, немає місця сьогоднішньому депутатському корпусу, який повинен достроково скласти свої повноваження.

Це і стало каменем спотикання для більшості парламентаріїв та й для депутатів також. Усі раптом із жахом усвідомили, що республіки у зв'язку з угодою «9+1» тепер відберуть у них кермо влади. І почалась відверта обструкція цього документа, а заразом — і ненародженого ще Союзного договору. Почалось усе це в травні і триває досі — нещодавній бунт депутатської групи «Союз» підтвердження цьому.

Ось чому я звертаюся до всіх депутатів: необхідно зробити все, щоб підписати Союзний договір таким, яким його хочуть бачити республіки. Якщо не зможемо, не зуміємо — піти, не заважати злагоді, що вже окреслилася.

Новини, події, факти

29 липня Борис Єльцин і Вітаутас Ландсбергіс підпишуть у Москві договір між Росією та Литвою, який визнаватиме суверенітет Литовської держави.

* * *

Президент Азербайджану Аяз Муталібов видав наказ про надання пенсіонерам права безплатно користуватися громадським транспортом.

* * *

У держдепартаменті Молдови з національних питань створено міграційний сектор. Його головне завдання — допомагати жителям, які бажають виїхати в інші республіки.

* * *

На 1 квітня 1991 року в СРСР було зареєстровано 3,4 тисячі спільних підприємств. З них у першому кварталі виробляли продукцію або надавали послуги лише 948.

* * *

Санітарно - епідеміологічна служба Латвії не рекомендує купатися в Ризькій затоці. Причина — висока концентрація у воді кишкової палички, яка подекуди перевищує норму в сотні разів.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ

Редколегія:

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник редактора — Олександр Білик.

Чергові редактори — Валентин Лабунський, Ігор Каблак.

Автор макета, змінний секретар — Євген Українець.

Випусковий — Леонід Клюско.

Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники: Алла Буднікова, Ольга Яценко, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Наталія Познях, Віктор Процун, Валентина Чичирко.

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 184200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151421.